

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑๒/๒๔๘๔ (สามัญ) สมัยที่ ๒ ชุดที่ ๓
วันอังคารที่ ๑๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๔
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๕ นาฬิกา

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
 วันนี้สมาชิกมาประชุม ๑๔๒ คนเป็นองค์
 ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมต่อไป
 ในวาระต่อไปข้าพเจ้าขอให้รับรอง รายงาน
 งานการประชุมสภา ครั้งที่ ๗/๒๔๘๔
 (สามัญ) สมัยที่ ๒ ชุดที่ ๓

ไม่มีสมาชิกคัดค้าน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
 เมื่อ ไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น
 ข้าพเจ้าถือว่าที่ประชุมนี้อนุมัติ ในวาระ
 ต่อไปกระทู้ กระทู้ที่ ๑ ของนายเลื่อน พงษ์
 โสภณ เรื่อง รถจักรยาน ๓ ล้อ

นายเลื่อน พงษ์ โสภณ (พระ-
 นคร) : ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรี
 ว่า การ กระทรวงมหาดไทย ตั้งต่อไป
 ๑. ได้ทราบว่ามีรัฐบาลคำริ จะเลิกอาชีพ
 ข้าราชการ ๓ ล้อ จริงหรือไม่

๒. ถ้าจริง เพราะเหตุใด
 ขุนสมานหิตะคดี (รัฐมนตรี):
 กระทรวงมหาดไทย ขอตอบว่า ในเรื่อง
 อาชีพข้าราชการ ๓ ล้อ รัฐบาลยังไม่
 ตัดริเลิก แต่จะได้แก้ไขปรับปรุงวาง
 ระเบียบให้รัดกุมเหมาะสมแก่ความเจริญ
 ของท้องถิ่นยิ่งขึ้น

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
 กระทู้ต่อไปของนายสว่าง สนิทพันธุ์ เรื่อง
 ห้องขังผู้ต้องหาคับแคบ

นายสว่าง สนิทพันธุ์ (สุพรรณ
 บุรี) : ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถามท่าน
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตั้งต่อ
 ไปนี้ ด้วยปรากฏว่าห้องขังสำหรับกักขัง
 บรรดาผู้ต้องหาใน คดีอาญาตามที่ทำการ
 ดำรวจภูธรซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดและอำเภอ
 ต่าง ๆ โดยทั่ว ๆ ไปนั้น ไม่ถูกต้องกับ
 สุขลักษณะอนามัย และโดยเฉพาะ
 อย่างยิ่งห้องขัง ณ ที่ทำการตำรวจภูธรที่

จังหวัด และที่ทำการตำรวจตามอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรีทุกแห่งไม่สะอาดพอ ทั้งยังคับแคบมากอีกด้วย ผู้ต้องขังถึงกับต้องยกเตียงเสียดสีกันจนนั่งนอนไม่ได้ตามปกติ อันทำให้ผู้ต้องขังเสียสุขภาพและอนามัย ขอถามว่ารัฐบาลทราบหรือไม่ และจะจัดการแก้ไขอย่างไร

ขุนสมานหารทิศคดี (รัฐมนตรี): กระทรวงมหาดไทยขอตอบว่า ห้องขังตามสถานีตำรวจ ได้ดำเนินการดัดแปลงแก้ไขหรือสร้างขึ้นให้ถูกต้องตามสุขลักษณะและอนามัยอยู่แล้ว เช่นเดิมไม่มีมุ้งและไม่ยอมให้ใช้มุ้ง ก็ได้จัดทำมุ้งลวดขึ้นแทน ถ้าเป็นสถานที่สร้างขึ้นใหม่และสามารถจะทำส้วมชักโครกได้ก็ได้อีกให้มีส้วมชนิดนอน เฉพาะสถานีตำรวจในจังหวัดสุพรรณบุรี สอบถามเจ้าหน้าที่แล้วได้ความว่ากำลังให้จัดทำมุ้ง ลวดอยู่ในส่วนความสะอาดนั้น ก็ได้มีข้อบังคับและกวตขันให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติเป็นประจำ แต่ในส่วนที่คับแคบนั้น อันที่จริงไม่คับแคบ เพราะเป็นขนาดเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ ถ้าจะเป็นบ้างในบางขณะก็เห็นจะเป็นในเมื่อจับผู้ต้องข้ามามากผิดปกติ แต่ถึงกระนั้นก็ดี ทางแก้หาใช้

เรื่องขยายห้องขัง ควรเป็นเรื่องผ่อนผันและขยับขยายการขังให้เหมาะสม คือถ้าเป็นเรื่องที่ไม่ร้ายแรงและตัวผู้ต้องหาเป็นผู้ที่พอไว้วางใจได้ว่าจะไม่หลบหนีก็อาจควบคุมไว้ในนอกห้องขัง ถ้าเป็นเรื่องร้ายแรง ก็อาจฝากเรือนจำได้

นายสว่าง สนิทพันธ์ (สุพรรณบุรี): ตามที่ท่านรัฐมนตรีตอบว่าในบางเรื่องถ้าเป็นเรื่องที่ไม่ร้ายแรง ก็อาจจะเอาไว้ในนอกห้องขังนั้น ข้าพเจ้าใคร่ขอทราบว่าการรัฐบาลได้มีคำสั่งวางระเบียบให้เจ้าหน้าที่ทางส่วนภูมิภาคปฏิบัติเช่นนั้นหรือไม่

ขุนสมานหารทิศคดี (รัฐมนตรี): ระเบียบเรื่องนี้มี แต่จะเป็นลายลักษณ์อักษรหรือเป็นระเบียบปฏิบัตินั้นไม่ทราบแน่ นี่เป็นงานทางกรมตำรวจ แต่ระเบียบมี

นายสว่าง สนิทพันธ์ (สุพรรณบุรี): ถ้าเช่นนั้นข้าพเจ้าใคร่ขอทราบว่า แม้แต่จะได้วางระเบียบใหม่ ถ้าหากว่าเจ้าหน้าที่ไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบนั้น เป็นต้นว่าผู้ต้องขามากก็เอาไปรวมกันไว้เช่นนั้น ถ้าหากว่าทางกระทรวงมหาดไทยไม่ได้สั่ง และชี้แจงว่าเป็นหน้าที่ของกรม

ตำรวจ ถ้าหากว่ากรมตำรวจไม่ได้วาง
ระเบียบไว้เช่นนั้น และจึงขอทราบว่าจะทาง
กระทรวงมหาดไทยจะส่งไปอีก ครั้งหนึ่ง
จะได้หรือไม่

ขุนสมานหารหิตะคดี (รัฐมนตรี):
จะได้พบกับทางกรมตำรวจก่อน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
กระทู้ต่อไปของนายจำลอง คาวเรือง
นายจำลอง คาวเรือง ไม่มา

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
ต่อไปกระทู้ของพลตรีพระยาอมรวดี สสร
เดช เรื่องคู่มือป้องกันภัยและคู่มือป้องกัน

พล.ต. พระยาอมรวดี สสรเดช
(ลำปาง) : ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม
รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงเกษตรราธิการ
ต่อไปนี้ ด้วยตั้งแต่วางระเบียบให้มีคู่มือ
ยามมาช้านานแล้ว มักมีข่าวเรื่องผู้ร้าย
ลักคู่มือป้องกันภัยและมีคู่มือป้องกันเกิดขึ้น
เนื่อง ๆ โดยเหตุนี้ขอทราบว่ามีรัฐบาลมี
นโยบายที่จะป้องกันการทุจริตเหล่านี้โดย
กวดขันประการใดบ้าง

พล.อ.ต. พระเวชยันตรังสฤษฏ์
(รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงเกษตรรา
ธิการ) : กระทรวงเกษตรราธิการขอตอบว่า

การป้องกันการลักคู่มือป้องกัน นั้น ทางกรม
ได้วางระเบียบไว้อย่างกวดขัน เช่นในต่าง
จังหวัดก็ให้เจ้าหน้าที่นำคู่มือป้องกัน ไปฝาก
เก็บที่สถานีตำรวจ ประจำอำเภอท้องที่
เมื่อได้วางระเบียบนี้แล้ว การลักคู่มือ
ไม่ปรากฏขึ้นอีกเลย ส่วนการป้องกัน
คู่มือป้องกัน นั้น ทางกรมก็ได้พิจารณา
ดำเนินการด้วยความระมัดระวัง โดยจัด
พิมพ์คู่มือป้องกันที่โรงพิมพ์กรมแผนที่ซึ่งอยู่
ในวงราชการ และมีการควบคุมตีกับ
ได้เปลี่ยนลดทลายคู่มือทุกระยะ ๖ เดือน
ซึ่งทำให้ผู้ทุจริตมีโอกาสทำปลอม ได้ยาก
นอกจากนี้ ได้วางระเบียบกำชับให้เจ้า
หน้าที่ทำการตรวจสอบคู่มือป้องกันที่มีผู้นำ
มาขออนุญาตส่งออกไปนอกประเทศ
โดยรอบคอบ เพื่อป้องกันมิให้นำคู่มือ
ปลอมหรือคู่มือที่ใช้แล้วมาใช้ได้

พล.ต. พระยาอมรวดี สสรเดช
(ลำปาง) : ข้าพเจ้าขอซักว่า เมื่อ
รัฐบาลได้จัดระเบียบการโดยกวดขันเช่น
นี้แล้ว ก็ยังมีผู้ปฏิบัติการลักคู่มือป้องกัน
และมีคู่มือป้องกันอีก เช่นนี้ไม่ทราบ
ว่าจะมีวิธีใดที่กวดขันยิ่งกว่านี้หรือไม่

พล.อ.ต. พระเวชยันตรังสฤษฏ์
(รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงเกษตรรา-

ธิการ) : เท่าที่ได้ตอบแล้วว่า ก็ไม่ปรากฏ
ว่าได้มีคนร้ายลักคูปองยางอะไรอีก แต่คน
ที่มคูปองเดือนอยู่ได้มีคตขบ่าง ดงนก
อาจจะเป็นได้ว่าเป็นของธรรมดา คือคน
ทุจริตก็ อาจจะมีบ้างเป็นธรรมดาอยู่เอง
เช่นการปลอมสิ่งของอื่น ๆ ก็ย่อมมีอยู่
เหมือนกัน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
กระทู้ต่อไปของนายคาบสงวน พะยุงพงศ์
เรื่องการขนส่ง

ด. สงวน พะยุงพงศ์ (ปราจีน
บุรี) : ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ตามรัฐมนตรี
ว่าการ กระทรวงคมนาคมตั้งต่อไปนี้
ถนนจากตำบลศรีมหาโพธิ์ ถึงตำบลโคก
บีบในท้องที่อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัด
ปราจีนบุรี ได้ทำมาหลายปีแล้ว บัดนี้
ได้ทอดทิ้งไม่จัดการสร้าง ทำให้ถนน
บางตอนที่ทำแล้วทรุดโทรมไปมาก ขอ
ทราบว่าคุณจะทอดทิ้งหรือจะ
ทำต่อไป เมื่อใด

พ.ต. หลวงโกวิทอภัยวงศ์
(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม) :
กระทรวงคมนาคมขอตอบว่า ถนนจาก
ตำบลศรีมหาโพธิ์ถึงตำบลโคกบีบนี้ ทาง
การจะจัดทำต่อไปตามกำลังเงินที่จะแบ่ง

ไปให้จังหวัดจัดทำได้จากเงินบำรุงท้องที่
ตามประมวลรัษฎากร และเมื่อเห็นว่า
ทางเส้นนี้มีความสำคัญต่อท้อง ถิ่น ซึ่ง อยู่
ในอันดับที่จะส่งเสริม การ สร้าง เช่น สาย
สำคัญอื่น ๆ ทงก็ได้บูรณะ ตอน ที่เห็นว่าเป็น
ประโยชน์ก่อนอยู่แล้วเพื่อให้ใช้ได้

ด. สงวน พะยุงพงศ์ (ปราจีน
บุรี) : ข้าพเจ้าขอซักต่อไปว่า ถนน
สายนี้ตั้งแต่ทำมา รัฐบาลได้ห้มคเงินไป
เท่าไรแล้ว

พ.ต. หลวงโกวิทอภัยวงศ์
(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม) :
ทางกระทรวงไม่ทราบ เพราะเป็นเงิน
ของส่วนจังหวัดเขา ไม่ใช่ถนนของกรม
ทางที่ทำ

ด. สงวน พะยุงพงศ์ (ปราจีน
บุรี) : โดยเฉพาะถนนสายนี้เป็นถนน
สายสำคัญสายหนึ่งของในท้องที่นั้น ข้าพ-
เจ้าขอทราบว่าคุณจะเร่งมือหรือหาวิธี
ช่วยเท่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้จะ ได้หรือไม่

พ.ต. หลวงโกวิทอภัยวงศ์
(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม) :
คือทางการเห็นว่าเป็นถนนสายสำคัญแล้ว
ทางกระทรวงจะได้ตั้งงบประมาณเพื่อ
สร้าง แต่นี้เป็นทางของจังหวัดเขาทำเอง

คือเราแบ่งเงินจากภาษีอากรให้เขา ๆ ไป
จัดทำกันเอง ที่เงินนั้นไม่มีถนนไม่มีไม้
ได้อยู่ที่ถนนส่วนใหญ่

ด. สงวน พะยุงพงศ์ (ปราจีน
บุรี) : ข้าพเจ้าใคร่จะขอร้องท่านรัฐมนตรี
ว่า ความจริงเงินบำรุงท้องถิ่นในจังหวัด
ก็มีอยู่เหมือนกัน แต่ว่าทางจังหวัดได้ออน
ไปให้อำเภออื่นเสีย จึงขอเรียนถามท่าน
รัฐมนตรีว่าจะช่วยเหลือส่งการ ไปยัง
จังหวัดให้งบประมาณ ในเรื่องการสร้าง
ทางนี้ให้ตรงต่อความเป็นจริงได้หรือไม่

พ.ต. หลวงโกวิทอภัยวงศ์-
(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม) :
อันนั้นต้องขอร้องมหาดไทย ผมส่งจังหวัด
ไม่ได้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
กระทู้ต่อไปของนายฟอง สิทธิธรรม

นายฟอง สิทธิธรรม ไม่มา

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
กระทู้ต่อไปของนายพน สุพรรณสาร
เรื่อง ถนนสายวังน้อย—อยุธยา

นายพน สุพรรณสาร (พระนคร
ศรีอยุธยา) : ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีข้อ
ความดังกล่าวต่อไปนี้

๑. ที่ดินที่ตัดถนนจากอยุธยาไป
วังน้อยนั้น ชาวอยุธยาได้อุทิศให้โดย
รัฐบาลมิได้เสียค่าตอบแทน ทั้งมิต้อง
ออกกฎหมายบังคับ รัฐบาลมีนโยบายที่
จะแสดงความขอบคุณราษฎรและโฆษณา
ให้อย่างไรบ้างหรือไม่

๒. ถนนสายนี้งานดินเสร็จแต่
วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๓ มาจน
บัดนี้ครบรอบปีพอดี ไม่เห็นทางการ
ดำเนินการก่อสร้างต่อไปอย่างไร เพราะ
เหตุใดจึงไม่ทำต่อไป

๓. ตั้งแต่ลงมือก่อสร้างมา จน
เสร็จงานดินสิ้นเงินค่าก่อสร้างทั้งหมดเท่า
ใด เงินที่จ่ายไปกับงานที่ได้พอเหมาะ
สมกันตามกฎหมายเกณฑ์ของการก่อสร้างถนน
ที่คำนวณไว้แต่เดิมหรือไม่

๔. เป็นความจริงหรือไม่ เงินค่า
ทำถนนสายนี้จ่ายไปมากเกินกว่างานและ
มีแต่ไปสำคัญแสดง แต่ผลของงานไม่ได้
เลย

พ.ต. หลวงโกวิทอภัยวงศ์
(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม) :
ขอประทานตอบว่า

๑. ที่ดินที่ตัดถนนสายอำเภอวังน้อย
—อยุธยา นั้น ชาวจังหวัดพระนครศรี
อยุธยาได้อุทิศให้โดยมิได้ร้องขอค่าตอบแทน

แทน ทังมีต้องไต่ออกกฎหมายบังคับ
รัฐบาลมีนโยบายที่จะแสดงความขอบคุณ
ราษฎรและโฆษณา แต่ยังมีได้จัดการให้
เสร็จไปเพราะขัดข้องอยู่ ๒ ราย คือราย
ที่ ๑ ที่ดินของพระยาสุรเกษตรโสภณ
รายที่ ๒ ของพระสโมสรรณสาร

๒. ทางสายนี้เท่าที่จังหวัดพระนคร
ศรีอยุธยาได้ทำงาน ดินถมคัน ทางไวนั้น
ปรากฏว่าระดับหลังทางยังต่ำอยู่ไม่ปลอด
ภัยจากระดับน้ำมาก ฉะนั้นจึงจำเป็นที่จะ
ต้องเสริมดินอีก ก่อนที่จะทำการลงหิน
บดทับเป็นทางถาวรได้ ส่วนสะพานที่
ได้สร้างไว้แล้วนั้นยังไม่ต้องตามมาตรฐาน
ไม่มั่นคงพอจะรับรถหนักเกินกว่า ๔ คัน
ได้โดยปลอดภัย ทางสายนี้บังคับจังหวัด
พระนครศรีอยุธยาได้มอบ มาให้กรมทาง
ดำเนินการก่อสร้างต่อไป แต่ใน พ.ศ.
๒๔๘๔ นี้ไม่มีงบประมาณตั้งไว้สำหรับ
ดำเนินการให้แล้วเสร็จ กรมทางกำลัง
พิจารณาขอเปลี่ยนแปลง หลัก การโอน เงิน ทุน
ก่อสร้างทางตามโครงการจากบางสายมา
ส่งเสริม ถ้าไม่ขัดข้องก็จะได้ดำเนินการ
ก่อสร้างต่อไป และจะพยายามส่งเสริม
ให้ใช้การจราจรได้โดยเร็ว

๓. ตั้งแต่ลงมือก่อสร้างทางสาย
นี้ได้สิ้นเงินเป็นค่าสิ่งของเครื่องมือเครื่อง

ใช้ กางานดิน สะพานและท่อน้ำรวม
เป็นเงิน ๒๒๐,๕๐๑.๐๐ บาท ตาม
จำนวนเงินที่ได้ใช้จ่ายไปนี้ เป็นการใกล้เคียง
กับกฎเกณฑ์ของงาน สร้างทาง ซึ่งได้
คำนวณประมาณไว้แต่เดิมแล้ว

๔. ข้อนี้ได้สอบถามไปยังจังหวัด
พระนครศรีอยุธยาแล้ว จังหวัดชี้แจงมา
ว่าไม่เป็นความจริงดังถาม เพราะการจ่าย
เงินก็ดีในการวัดดินก็ดี จังหวัดได้ตั้ง
กรรมการขึ้น ๓ นาย และตั้งกรรมการ
นั้นเพื่อให้เป็นความบริสุทธิ์ ได้ส่งเปลี่ยน
ตัวเสมอ ๆ การจ่ายเงินก็จ่ายต่อหน้าคณะ
กรรมการ และบรรดากรรมการผู้ทำงาน
คณะกรรมการมีหน้าที่ควบคุมการจ่ายเงิน
เป็นค่างานที่ได้จัดทำไปแต่ละ สิ่งแต่ละ
ประเภทเป็นตอน ๆ เมื่อได้พิจารณาเห็น
ผลงานปรากฏถูกต้องแล้วจึงยอมจ่าย ตาม
คำถามที่ว่ามิได้ใบสำคัญแสดง แต่ผลงาน
ไม่ได้เลยนั้นหาเป็นความจริงไม่ เพราะ
ผลที่ปรากฏเป็นประจักษ์พยาน อยู่คือตัว
ถนนและสะพาน จากวงน้อย—อยุธยา
หิน เครื่องมือ เครื่องใช้ซึ่งเวลานี้
รถยนต์ก็สามารถเดินได้ในเมื่อฝนไม่ชุก
ทั้งนี้เพราะยังทำงานถมดินไม่เสร็จ

นายพัน สุพรรณสาร (พระนคร
ศรีอยุธยา) : ข้าพเจ้าขอเรียนถามว่า

สำหรับคำตอบข้อ ๑ ที่ว่าทางราชการจะ
 ขอบคุณชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่
 ได้อุทิศที่ดินให้โดยไม่ต้องออกกฎ หมาย
 บังคับนั้น ท่านจะทำได้ภายในระยะเวลา
 เท่าไร แล้วอีกข้อหนึ่งที่ว่าข้อใน
 ข้อ ๒ ระดับดินต่ำและสะพานไม่มั่นคง
 พอ ซึ่งจำเป็นจะต้องถมดินอีก ซึ่งในคำ
 ถามข้อ ๒ ข้าพเจ้าถามว่าในระยะปีหนึ่ง
 คือมิถุนายน๒๔๘๓ถึงมิถุนายน๒๔๘๔ ไม่
 ได้ทำอะไรเลย แต่ท่านตอบว่าระดับดินต่ำ
 แล้วท่านไม่ถมดินเป็นเพราะเหตุใด คือคำ
 ถามของข้าพเจ้าว่าใน ระยะเวลาปีหนึ่งทั้ง
 ไร่ไม่ทำอะไรเลย แล้วท่านตอบว่าระดับดินต่ำ
 สะพานไม่มั่นคงนั้นเพราะเหตุไรจึงไม่ทำ
 ขอรทาปในข้อนี้ ข้อ ๓ ที่ตอบว่างบประมาณ
 ปี ๒๔๘๔ ไม่มีนั้น ขอบประทานโทษ
 คืออยากจะเรียนยืนยันว่า ข้าพเจ้าเป็น
 กรรมการิการอยู่มีเงินอยู่ประมาณ๕,๐๐๐
 บาทกว่าซึ่งข้าพเจ้าจ่ายอดไม่ได้ เงิน
 สำหรับจะสร้างถนนสายวงน้อย—อยุธยา
 เงินนี้เอาไปไหน ที่ว่าไม่มีเงินนั้นไม่เป็น
 ความจริง ข้าพเจ้าสามารถจะพลิกงบ
 ประมาณให้ใช้ได้ และข้าพเจ้าขอถามว่า
 ถนนสายนี้ยาวกี่กิโลเมตร จึงสิ้นเงิน
 ถึงสองแสนสองหมื่นกว่าบาท และเฉพาะ
 งานดินเท่านั้นหรือ ๑ รวมทั้งงานหินด้วย

พ. ต. หลวง โกวีทอภัยวงศ์
 (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม):
 เมื่อท่านเป็นกรรมการิการ กว่าจะรู้ที่อยู่
 แล้ว คือ ๑. การโฆษณาจะประกาศเมื่อ
 ไรก็ได้ แต่พื้นที่ทางโน้นที่รอขายอยู่ก็โดย
 เหตุว่ายังขาดอยู่อีก ๒ ท่านยังไม่ตกลง
 อยากรจะให้เป็นการพร้อมเพียง อีก ๒
 ท่านตอบมาแรกก็จะประกาศได้ทันที นี้จะ
 ทำได้หรือจะให้ประกาศก่อน ยกเว้น ๒
 ท่านนี้ไว้ทีหลังก็ได้ตกลงได้ แต่ส่วน
 เรื่องเงินนั้น แต่ก่อนนี้งานสายนี้เป็นของ
 จังหวัดทำ ไม่ใช่ของกรมทางทำหรือกรม
 โยธาเทศบาลทำ เพราะฉะนั้นจังหวัด
 เป็นคนทำเองตั้ง กรรมการเอง ทำอะไร
 เอง เพราะฉะนั้นเมื่อจังหวัดบอกมา
 อย่างนี้ ในชั้นนี้ไม่มีข้อเท็จจริงมากกว่า
 นี้ ก็ต้องเรียนอย่างนี้ และมาตั้งกระทู้
 ถามนั้น เป็น กรรมการิการ ก็รู้แล้ว จะมา
 ถามกระผมก็รู้ไม่ได้ซึ่งกระผมเพิ่งรับงาน
 มา ๒-๓ วันนี้ ส่วนข้อ ๒ นั้นกระผมขอ
 ให้นายช่างกรมทางดูว่าเขาไปวัดดินที่เท่า
 นั้นประมาณสองแสนพอทำกัน แต่กระ-
 ผมไม่ได้ถามว่ากิโลเมตรมีเท่าไรแต่ที่เขา
 ว่ามีเครื่องมือแล้ว การทำรวม ทั้งงาน ดิน
 สะพาน ท่านนำ เครื่องใช้ด้วยคิดว่าสิ้นเงิน
 อีก ๕,๐๐๐ บาท ที่เหลืออยู่นั้นถ้ามีจริง

จังหวัดบอกมาไม่พบ เพราะฉะนั้นถ้าได้ความจริงอย่างนั้นก็จะได้สอบถามอีก และถ้าจะให้ดีแล้ว ขอท่านสมาชิกมาพบกับข้าพเจ้าจะดีกว่า เพราะมันเป็นเรื่องจริง เราจะได้สอบถามจังหวัดว่ามีเงินหลบมุมไปที่ไหนบ้าง

นายพัน สุพรรณสาร (พระนครศรีอยุธยา) : ข้าพเจ้าถามว่าถนนสายนี้ทางไว้ ๑ ปีไม่ทำถนนเพราะเหตุไร นี่เป็นคำถามข้อ ๑ ขอเรียนซ้ำอีกครั้งหนึ่งตามข้อ ๑ ท่านจะยอมรับหรือไม่ว่าเงิน ๒๒๐,๘๐๑.๐๐ บาทนั้นงานดินไม่เสร็จ เป็นงานที่ล่าช้าหรือเป็นงานที่ได้ผลดี

(ประธานสภาผู้แทนราษฎร) :

ท่านถามหลายคำถาม เอาแต่ ๒ คำถามให้ท่านตอบเสียก่อน

พ.ต. หลวงโกวิท ฤทธิรงค์ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม) : คือว่าในข้อคำถามที่ผมได้เรียนไปเมื่อก่อน เพราะว่าวงงบประมาณปีหนึ่งยอมทำใหม่ที่นี่ที่ไม่ทำเท่าที่สอบสวนมาแล้ว ทางกรมโยธาเทศบาลเก่าเขาบอกว่าไม่มีงบประมาณก็ต้องหยุด ไม่มีเงินใช้ก็ต้องหยุดอยู่

นายพัน สุพรรณสาร (พระนครศรีอยุธยา) : ข้อ ๒ ที่ข้าพเจ้าขออนุญาต

ตั้งถามซ้ำคือท่านรัฐมนตรีไม่เข้าใจ คือข้าพเจ้าขอถามซ้ำว่าถนนสายอยุธยา—วังน้อยเท่าที่ทำไปแล้วสิ้นเงินสองแสนหมื่นเศษเฉพาะงานดินไม่เสร็จ เป็นงานที่ได้ผลดีหรือเป็นงานที่ล่าช้า

พ.ต. หลวงโกวิท ฤทธิรงค์ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม) : อันนี้ทางรัฐบาลตอบให้ไม่ได้ เพราะว่าทางจังหวัดเป็นผู้ทำเองยอมทราบล่าช้าหรือไม่ล่าช้า และผู้ตั้งกระทู้เป็นกรรมการยอมทราบล่าช้าหรือไม่

นายพัน สุพรรณสาร (พระนครศรีอยุธยา) : คือที่รับว่าเป็นงานของจังหวัดนั้นจริง แต่ว่าถ้าหากว่าได้โอนมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๓ และมาตั้งงบประมาณเป็นทางหลวงแผ่นดินแล้ว ไม่ใช่ทางหลวงจังหวัด เพราะฉะนั้นกรณีจะเป็นอย่างไรก็ตามข้าพเจ้าขอตั้งคำถามอีกข้อหนึ่งว่า ที่ท่านตอบคำถามข้อ ๔ ว่าเรียบร้อยดีในการได้สวนมีบ้างหรือไม่ สมมติว่าหินมาร้อยคิวออกใบสำคัญร้อยคิวแต่ความจริงหินมาเพียง ๘๐ คิว ดินขุดได้ ๒๐๐ คิว ก็ออกใบสำคัญเป็น ๒๕๐ คิว ท่านสอบสวนถึงเรื่องนั้นบ้างหรือไม่

พ.ต. หลวงโกวิท ฤทธิรงค์ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม) :

นี้เรื่องปัญหาว่ารับมาจริงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๓ แต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ไม่มีเงินก็เลยไม่ต้องทำ เพราะว่าเอาเงินของถนนสายอื่นไม่ได้ เพราะคนละสาย ส่วนการสอบสวนนั้นเท่าที่สอบสวนมาแล้วทางกรรมการจังหวัดทำมาแล้วก็แสดงว่าถูกต้องหมดแล้ว แต่ท่านสมาชิกรู้สึกอะไรขาดตกบกพร่องหรือจะมีการ โกงกันหรืออะไรกัน ท่านสมาชิกมีหลักฐานอย่างไรกระผมก็พร้อมที่จะรับมาสอบสวน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
กระตุ๋ต่อไปของนายเฉลา เตาลานนท์ เรื่องการกู้เงิน ทำการสาธารณูปโภคของเทศบาล

นายเฉลา เตาลานนท์ (ตราด) :
ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถามท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยดังต่อไปนี้ ด้วยตามที่มีเทศบาลเมืองหลายแห่งได้ขอกู้เงินเพื่อทำกิจการอันเป็นสาธารณูปโภค เช่นสร้างตลาด ประปา และไฟฟ้า มีเทศบาลเมืองตราดเป็นต้นได้ส่งโครงการมาให้กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นชอบแล้ว แต่เป็นเพราะเหตุใดจึงกู้เงินจากคลังไม่ได้ และอยากทราบว่ามีเมื่อใดเทศบาลเหล่านั้นจะได้รับเงินกู้ไปดำเนินการได้

ขุนสมุหการหิตะคดี(รัฐมนตรี):
กระทรวงมหาดไทยขอตอบว่า ในบรรดาเทศบาลหลายแห่งรวมทั้งเทศบาลเมืองตราด ที่ยังมีได้รับเงินกู้ หาใช่เป็นเพราะกู้เงินจากกระทรวงการคลังไม่ได้ แต่เป็นเพราะเทศบาลเหล่านั้นประมาณการมาในอดีตมาก่อนเกิดสงครามในยุโรป บัคนี้ราคาสິงของเปลี่ยนแปลงไปมาก กระทรวงมหาดไทยจึงได้ยอนไปให้เทศบาลพิจารณาเสนอขึ้นมาใหม่

นายเฉลา เตาลานนท์ (ตราด) :
ความจริงในการที่เทศบาลหลายแห่งได้ขอกู้เงินมายังกระทรวงมหาดไทยนั้น และกระทรวงมหาดไทยได้เห็นชอบด้วยโครงการนั้นเป็นเวลาก่อนที่สงครามได้เกิดขึ้นในยุโรป เพราะเหตุว่าข้าพเจ้าได้ไปติดต่อมา ข้าพเจ้าได้เรียนถามว่า ในการที่ล่าช้าจนกระทั่งเกิดสงครามในยุโรป จึงจัดทำไม่ได้

ขุนสมุหการหิตะคดี(รัฐมนตรี):
ขอโทษ ถามอีกที

นายเฉลา เตาลานนท์ (ตราด) :
คือว่าในการที่ท่านรัฐมนตรีได้ตอบว่า เพราะเหตุว่าในการก่อสร้างบัคนี้ราคาแพงขึ้น เนื่องจากเกิดสงครามในยุโรป จึงได้สอบสวนไปใหม่ แต่ความจริง

กระทรวงมหาดไทยได้เห็นชอบตามโครงการหลายแห่งที่ขอกู้มาก่อน เกิดสงครามในยุโรป และจนกระทั่งมาเกิด สงครามแล้วบังคับกู้เงินไม่ได้ ช้ำมากในเรื่องการปฏิบัติกรงาน

ขุนสมาหารหิตะคดี (รัฐมนตรี): เรื่องโครงการบังคับเห็นชอบด้วย แต่ว่าราคาสิ่งของที่ทำ ไปนั้นเปลี่ยนแปลงไป เพราะเหตุว่าต้องเตร้านหนังสือจากเทศบาล จนกระทั่งของขึ้นราคา เท่าที่ท่านถามคล้าย ๆ กับคิดว่าข้า อันที่จริงนั้นไม่จำเป็นต้องไปตามกระแสเรื่อง คือว่าเจ้าหน้าที่เขาได้ตรวจโดยละเอียดแล้ว แล้วก็ขอเรียนจริง ๆ ว่าเวลานี้เราช่วยโอกาสที่สุดให้เร็วที่สุดที่จะได้ของมากเท่านั้น ไม่ใช่ช้ำเพราะของขึ้นราคา

นายเฉลา เตาลานนท์ (ตราด): เดิมมีเงินสลากกินแบ่งบำรุงเทศบาลอยู่จำนวนหนึ่ง เมื่อกู้เงินจากคลังยังไม่ได้ ในขณะที่รัฐบาลจะเอาเงินที่กันไว้สำหรับเทศบาลไปให้เทศบาลกู้จะได้หรือไม่

ขุนสมาหารหิตะคดี (รัฐมนตรี): นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งจะต้องไปพิจารณา

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : กระทั่งต่อไปของหม่อมหลวงต้อย ชุมสาย

ม.ล. ต้อย ชุมสาย ไม่มา

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : กระทั่งต่อไปของนายร้อยโท อุต นิตะสุทธิ์ เรื่องปรับปรุงค่าระวางรถไฟให้เป็นธรรมแก่สังคม

ร.ท. อุต นิตะสุทธิ์ (นครราชสีมา): ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถามท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมดังต่อไปนี้ตามที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายไว้ว่าจะส่งเสริมการขนส่งทางบกและปรับปรุงค่าระวางรถไฟนั้น เป็นที่ยินดีกันโดยทั่วไป บัดนี้ปรากฏว่าได้มีการส่งเสริมการขนส่งและการปรับปรุงค่าระวางรถไฟในภาคกลาง เช่น มีจังหวัดราชบุรี อยุธยา และสระบุรี เป็นต้น โดยมีตัวไปและกลับ ข้าพเจ้าขอเรียนถามว่า เมื่อใดจะส่งเสริมการขนส่งโดยปรับปรุงค่าระวางรถไฟในภาคอีสานให้มีตัวไปและกลับ เช่นภาคกลางบ้าง

พ.ต. หลวงโกวิทอภัยวงศ์ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม): กระทรวงคมนาคมขอประทานตอบว่า อันการขนส่งโดยทางรถไฟนั้น กรมรถไฟมีนโยบายที่จะปรับปรุงส่งเสริมอยู่เสมอโดยทั่วไปตลอดทางทุกสาย ไม่ใช่เฉพาะในภาคใดภาคหนึ่งหรือเขตใด

เขตหนึ่ง สำหรับค่าโดยสารนั้น กรม
 รถไฟก็ได้ลดหน่วยอัตราลงแล้ว โดยทั่ว
 ไปเป็นลำดับมา จะยกเป็นนิทศน์น้อยให้
 เห็นง่าย ๆ เช่นค่าโดยสารจากกรุงเทพฯ
 ถึงสุรินทร์ เมื่อก่อนเปลี่ยนแปลงการ
 ปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ ชั้นที่หนึ่ง
 ๒๔.๘๐ บาท ชั้นที่สอง ๑๔.๘๐ บาท
 ชั้นที่สาม ๙.๘๐ บาท หลังจากการ
 เปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว ตั้งแต่
 พ.ศ. ๒๔๗๗ ชั้นที่หนึ่ง ๒๐.๐๐ บาท
 ชั้นที่สอง ๑๒.๐๐ บาท ชั้นที่สาม
 ๘.๐๐ บาท นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๑
 มา ชั้นที่หนึ่ง ๑๘.๒๐ บาท ชั้นที่สอง
 ๑๐.๗๐ บาท ชั้นที่สาม ๗.๒๕ บาท
 ในฐานะที่กรมรถไฟเป็นรัฐพาณิชย์มีหน้า
 ที่หารายได้ให้แก่รัฐจากการขนส่งผู้โดยสาร
 และสินค้า ฉะนั้นการจะลดอัตรา
 ได้มากนักน้อยเพียงใดนั้น จำต้องคำนึง
 หลายสถานอาทิเช่นคำนึงถึงความสามารถ
 ของผู้โดยสารที่จะเสียค่าโดยสารได้ คำนึง
 ถึงสถานการณ์ในทางเศรษฐกิจ และ
 ในการกำเนิตของการขนส่งอื่น ๆ ที่จะ
 มีขึ้นด้วยประกอบกัน การที่กรมรถไฟ
 มีตัวไปและกลับจากที่หนึ่งถึงที่หนึ่งนั้น
 ก็เพื่อเป็นการล่อใจและจูงใจให้มีผู้โดยสาร
 เดินทางมากชนกว่าปกติ เพราะฉะนั้น

ไม่ว่าในที่ใดในเขตทางรถไฟ ถ้ากรม
 รถไฟเห็นเหมาะสมว่ามีตัวไปและ
 กลับ จะเพิ่มพูนรายได้สมควรมุ่งหมาย
 แล้วไซ้ ย่อมจะจัดการทันที ถึงแม้
 ในภาคอีสานก็อยู่ในความดำริเหมือนกัน
 แต่จะเห็นจากที่ใดถึงที่ใดนั้น จะต้องรอ
 พิจารณาดูให้ถ้วนถี่ก่อน

ร.ท. อู๊ด นิตยสุทธิ์ (นคร
 ราชสีมา) : ข้าพเจ้าขอซักต่อไปว่า จะ
 พิจารณาอยู่อีกนานไหม

พ.ต. หลวงโกวิทอภัยวงศ์
 (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม) :
 ถ้าได้ตัวเลขเรียบร้อยก็ไม่นาน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
 กระทั่งต่อไปของนายร้อยโทอู๊ด นิตยสุทธิ์
 เรื่องการส่งสินค้าไปขายต่างประเทศ

ร.ท. อู๊ด นิตยสุทธิ์ (นคร
 ราชสีมา) : ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถามท่าน
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเศรษฐกิจ
 ดังต่อไปนี้ รัฐบาลได้แถลงนโยบายไว้
 ว่า จะบำรุงอาชีพการค้าของพลเมือง
 โดยวิธีหาตลาดสินค้าไทยภายนอก ประ
 เทศส่งเสริมการขนส่งทางน้ำให้สะดวก
 ยิ่งขึ้น บัดนี้ปรากฏว่าการส่งสินค้าไป
 ขายต่างประเทศ ไม่ได้รับความสะดวก
 กล่าวคือ ไม่มีเรือบรรทุกสินค้าได้ส่วน

สัมพันธ์พอกับปริมาณสินค้าในประเทศ
ได้เพียงพอ และถึงแม้ว่ารัฐบาลจะได้
จัดตั้งบริษัทเดินเรือทะเลจำกัดขึ้นแล้วก็ตาม
จำนวนเรือที่จะบรรทุกสินค้าก็ยังคงขาด
แคลนอยู่ และในที่สุดผลร้ายก็กลับไปตก
อยู่กับราษฎรโดยที่ราษฎรไม่สามารรถจะ
ขายแรงงานหรือสิ่งที่ประคิษฐ์ได้ เฉพาะ
อย่างยิ่งในสถานการณ์เศรษฐกิจของโลก
ปัจจุบันกำลังอยู่ในระยะคับขัน บั้น บ่วน
และฝืดเคืองเป็นที่สุด ขอเรียนถามว่า
รัฐบาลมีนโยบายจะแก้ไขช่วยเหลือราษฎร
โดยให้มีการบรรทุกสินค้าระหว่างประ
เทศไทยเรากับต่างประเทศให้มีผลสัมพันธ์
กับปริมาณสินค้าในประเทศได้อย่างไร

พ.ต. หลวง โกวิท ภัยวงศ์
(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม):
กระทรวงคมนาคมขอประทาน ตอบแทน
เพราะได้โอนกิจการมาทางนี้แล้ว ตามที่
รัฐบาลได้แถลงนโยบายไว้ว่า จะส่งเสริม
การขนส่งทางน้ำนี้ รัฐบาลก็ได้รับ
จัดทำไปแล้วท่านจะเห็น บริษัทเดินเรือ
ซึ่งเป็นของชาวไทยได้ตั้งใหม่แล้ว ๓
บริษัท มีทั้งเรือเดินตามลำน้ำภายใน
ประเทศ เรือเดินชายฝั่ง และโดย
เฉพาะอย่างยิ่งบริษัทใหม่ คือ เรือเดิน
ทะเลเล็กของบริษัทไทยเดินเรือทะเล จำกัด

อันการขาดแคลนเรือเดินทะเล ในขณะที่
โลกบั้น บ่วนนี้ ไม่ใช่เหตุเกิดขึ้นเฉพาะ
ประเทศเราย่อมมีทั่วโลกเพราะเรือบรรทุก
สินค้าได้ถูกทำลายเสียวันละมาก ๆ
นอกจากนั้นแล้ว เรือธงชาติต่าง ๆ
ของหลายประเทศได้ถูกควบคุมจำกัด ไม่
ให้ไปใช้ในการพาณิชย์ เรือจึงขาดแคลน
รัฐบาลได้เห็นความจำเป็นจึงได้ให้บริ
ษัทไทยเดินเรือทะเล จำกัด จัดซื้อและจัด
เช่าเพิ่มเติมอยู่เสมอแล้ว

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
หมทวาระกระหู่แล้ว ต่อไปขอให้พิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติจัดหางานให้ผู้ไร้อา
ชีพ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ของรัฐบาล
ซึ่งกำลังพิจารณาค้างอยู่ ผู้ใดมีความ
เห็นคัดค้าน ขอให้โปรดยกมือขึ้น

นายทองอยู่ เออมบุญอ้อม
(นนทบุรี): พระราชบัญญัติฉบับนี้ เมื่อ
ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วก็รู้สึกว่าเป็น หลักการ
ตามที่ท่านรัฐมนตรีได้อธิบายไปแล้วนั้น
จะต้องรับด้วยเคียรเกล้า เพราะเป็นพระ
ราชบัญญัติที่จะต้องบำรุงพลเมือง แต่ข้า
พเจ้าขอค้านในส่วนที่เขียนกฎหมาย คือ
การที่เขียนกฎหมายวางไว้ในพระราชบัญญัติ
ฉบับนี้ยังไม่ตรงกับภาวะอันแท้จริงถึง

ข้าพเจ้าจะกล่าวต่อไป ที่ข้าพเจ้าว่าควรจะได้รับด้วยเคียรเกล้านี้จริงอยู่ ราษฎรกับรัฐเป็น ของที่แยกออกจากกันไม่ได้เป็นธรรมดา พลเมืองที่ยากจนชั้น แค้น ไม่มีที่กิน ไม่มีที่อยู่ ที่อาศัย เราโทษว่าราษฎรขี้เกียจกระนั้นหรือ แต่ความจริงข้าพเจ้า โทษว่ารัฐบาล ไม่บำรุง จึงได้ปล่อยให้ราษฎรยากจนชั้น แค้นอยู่ชนิดนั้น ปัจจุบันนี้รัฐบาล ได้จับเค็ลลัดับแห่ง ประเทศชาติได้แล้ว จึงหันมาบำรุง ราษฎรหวังจะให้ มีกิน มีที่อยู่ให้เหมาะเจาะ สมกับว่าเป็นกำลังแห่งประเทศต่อไปในอนาคต พระราชบัญญัตินี้ตามหลักการ มีความมุ่งหมายตั้ง กล่าวแล้ว แต่ส่วน การเขียนกฎหมายนั้น ข้าพเจ้า เห็นว่าถึงแม้ว่าสภา ฯ นี้ได้รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นทาง ปฏิบัติการแล้ว เกรงว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้จะต้องเป็นหมันไปแน่ ๆ เพราะตามกรณีแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ว่าข้าหลวง ได้รับอำนาจเป็นผู้ดำเนินงาน คอยดูแลราษฎรผู้ที่ไร้งาน ผู้ใดไร้งานแล้ว ให้รายงานต่อเจ้าพนักงาน มีกฎหมายบังคับแต่ ข้าพเจ้ายังมองไม่เห็นว่ามีผู้ที่ไร้งานตามตัวจริงในประเทศเรามีถึง ๗๕ เปอร์เซ็นต์ คนที่ไร้งาน ชนิดนี้

ความจริง ไม่ใช่เป็นผู้ที่เรียกว่า ไม่มีงานทำ แต่ไม่ค่อยจะทำงาน เพราะเป็นวิสัยแห่งตน โฉนเหล่านี้ จะมารายงานด้วยตนเองต่อเจ้าพนักงานว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ไร้งาน กฎหมายควรจะตราบังคับกับเจ้าพนักงานไว้เสียด้วยว่า ข้าหลวงเป็นผู้ปกครองในจังหวัดใด ในที่ใด เขตใด แล้วต้องตรวจตราดูแล้ว ราษฎร ในจังหวัดนั้นมีผู้ไร้งานเท่าไร เมื่อได้สถิติอันแน่นอนแล้วก็ ขยับรูดงาน ไปตามเขตที่เราประกอบไว้ เพราะเท่าทุกวันนี้เรามีแนวบำรุงท้องที่อยู่ ข้าหลวงนั้น จะได้ระบุงาน ของ ราษฎร นั้นให้ ไปกระทำตามหน้าที่ แต่กฎหมายฉบับนี้ได้เขียนไว้เช่นนั้น ไม่ และไม่วางบทกำหนดโทษ ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าบังคับกับข้าหลวงด้วย ใน จังหวัดใดตั้งแต่กฎหมายฉบับนี้ออกประกาศเป็นกฎหมายใช้ไปแล้วในระยะเวลาแรก ถ้าพลเมืองยังไร้อาชีพอยู่ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ในปีแรกแล้วจะต้องปรับข้าหลวงไม่เกินกว่า ๕๐๐ ถ้าทำได้เช่นนั้นแล้วกฎหมายจะไม่เป็นหมันเลย อีกประการหนึ่งข้อสำคัญที่ข้าพเจ้าจะกล่าว นั่นคือกฎหมายฉบับนี้ยังไม่ระบุให้หมดไป กล่าวคือ ตราบังคับแต่ชายที่ไร้งาน ส่วนหญิงที่ไร้งานนี้รัฐบาลไม่กล่าวถึง

เลย ท่านรัฐมนตรีได้อภิปรายแล้วในข้อ
นี้ว่า สามียอมเป็นใหญ่ในครอบครัว
ภรรยาเป็น ประคองข้างข้างแท้หลัง
ยอมเป็นไปตามสามี แต่ภาวะอันแท้จริง
ของราษฎรหาเป็นไปเช่นนั้นไม่ เช่น
สามีทั้ง สามีย่ำร้าง สามีตาย ตนของ
ตนนั้นต้องเป็นผู้ ดำเนิน ครอบครัว มีลูก
กระจองอแง กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ตรา
ไว้ช่วยเหลือ นี่เป็นข้อสำคัญยิ่ง ถ้าแม้
ว่าตรากฎหมายฉบับนี้ ไว้แต่เพียงเท่านี้
แล้วข้าพเจ้าเห็นว่าจะต้องเป็นหมันแน่ ๆ
และจะไม่ค่อยมีประโยชน์อะไร อย่าวาง
เลยก็ข้าพเจ้าอภิปรายมาแล้ว

น.อ. หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น.
(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม) :
ข้าพเจ้าเข้าใจว่าร่างพระราชบัญญัติ
ฉบับนี้ คง จะผ่านสภา ฯ ด้วยดีเพราะ
เหตุว่าถึง จะให้เวลาท่านสมาชิกได้ไป
ตรึกตรองแล้ว ก็ปรากฏว่าประเด็น
ในการโต้แย้งก็ไม่มีอะไร ในรายการซึ่ง
แสดงว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ผ่านมา
เป็นอย่างดีแล้ว ประเด็นอีกข้อหนึ่งท่าน
สมาชิกผู้ อภิปราย กล่าวว่าเป็นความผิด
ของรัฐบาลเองในการที่จะไม่บำรุงราษฎร
ฉะนั้น ราษฎรจึงยากจนอยู่ พระราช-
บัญญัติ ฉบับนี้ ก็เป็นส่วนหนึ่งใน พระ

ราชบัญญัติอีกหลายต่อหลายฉบับ และ
ในกิจการอีกหลาย ต่อหลาย อย่างซึ่งรัฐ-
บาลได้บำรุง และในการที่รัฐบาลเสนอ
ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มา ท่านสมา-
ชิกยอมจะเห็นได้ว่า รัฐบาลได้รับภาระ
ในการที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมายนี้
เป็นอันมาก แต่ทว่าท่านสมาชิกยอมจะ
เถียงไม่ได้ว่า พระราชบัญญัตินี้ไม่ได้
ออกไปเพื่อที่จะบำรุงราษฎร เพราะ
ฉะนั้น ในการที่ท่านกล่าวว่ารัฐบาลไม่
บำรุงราษฎรนั้นเป็นการกล่าว ซึ่งกลาด-
เคลื่อน ไม่ตรงต่อความเป็นจริง และ
กฎหมายซึ่งอยู่หน้าท่าน ณ บัดนี้ก็เป็น
พยานว่าเป็นเครื่องมีอันหนึ่งที่รัฐบาลจะ
บำรุงราษฎร

ใน ประการที่ ๒ ท่านสมาชิก
กล่าวว่า กฎหมายนี้จะหมัน ทั้งนี้
ราษฎรของเราไม่อยากจะทำงาน ทั้งจะ
รอให้ราษฎรมารายงานแสดงตนคงจะไม่มี
ราษฎรที่โหดมารายงาน อันนี้ไม่เป็นการ
สนับสนุนอีก ชั้นหนึ่งว่า ในการที่รัฐบาล
ได้มาใหม่ และข้อเท็จจริงเท่าที่ปรากฏนั้น
ท่านสมาชิกเองได้รับรายงานว่า พวกเรา
ไม่อยากจะทำงาน ข้าพเจ้าได้ชี้แจงแล้ว
ว่าในการรายงานนั้นเป็นของจำเป็น ถ้าไม่
มีวิธีรายงานแล้วการที่จะรัฐ สติติเพื่อทราบ

ว่าใครมีงานทำ ใครไม่มีงานทำก็ทำได้ ด้วยยากลำบาก แต่รัฐบาลก็ได้วางวิธี รายงานให้เป็นภาระแก่ราษฎร น้อยที่สุด ดังที่ข้าพเจ้าได้ชี้แจงแล้ว เป็นต้นว่าจะ ต้องมารายงานตัวเฉพาะในเมื่อไม่มีอาชีพ ส่วนการมีอาชีพอยู่แล้วก็ดี การเปลี่ยนแปลงอาชีพ ไปเป็นอย่างอื่นก็ดี ไม่ว่าจะ อาชีพเหล่านี้จะมีรายได้เพียงพอหรือไม่หาจำเป็นจะต้องมารายงานไม่ และ นอกจากนั้นในการที่ท่านเห็นว่าเมื่อกฎ-หมายบังคับเช่นนั้น ราษฎรไม่มารายงาน เพราะไม่อยากจะมาทำงาน ถ้าเช่นนั้น ก็เป็นธรรมดาของกฎหมายทั่ว ๆ ไปว่า เมื่อเราได้เขียนขึ้นแล้ว ก็จำเป็นต้อง มีผู้กระทำผิด แต่ไม่ใช่หมายความว่า มีผู้กระทำผิดทุกคน ไป ยิ่งในมาตรา นี้ได้บัญญัติ คือในมาตรา ๔ ซึ่งวางบท ให้ชาวไทยที่บรรลุนิติภาวะทุกคนมารายงานเมื่อไม่มีงานทำ และผู้ใดฝ่าฝืนก็มี มาตรา ๑๓ ก็วางบทลงโทษไว้แล้ว เพราะฉะนั้นถ้ามีคนฝ่าฝืนก็มีแต่จำนวน น้อย ซึ่งกฎหมายทั่ว ๆ ไปซึ่งท่านก็ เห็นว่าการที่จะให้ราษฎรมารายงานนั้น ก็เป็นหน้าที่ของข้าหลวงประจำจังหวัด ตรวจสอบได้ว่าใครมีงานทำ ใครไม่มี งานทำ ดังนั้นถ้าไม่มีวิธีแสดงตนแล้วก็เป็นภาระอันหนักของข้าหลวงประจำ

จังหวัดในการที่จะท่องเที่ยวไปทั่วเขต จังหวัดของตน ในการที่จะไปตรวจสอบ ว่าใครมีงานทำ ใครไม่มีงานทำ ซึ่งข้าพเจ้าเข้าใจว่าข้อแนะนำของท่านเอง เป็นสิ่งซึ่งกระทำไม่ได้ แต่ถึงกระนั้น ก็ไม่ใช่ว่าข้าหลวงประจำจังหวัดจะไม่มีหน้าที่จะสอดส่องในเรื่องนี้เลย ถ้าท่าน ตรวจดูในมาตรา ๗ มาตรา ๘ และ มาตรา ๙ เช่นในมาตรา ๗ เป็นหน้าที่ของข้าหลวงประจำจังหวัดจะตรวจสอบ ว่าใครว่างงานบ้าง ก็มีหน้าที่ที่จะเรียก ผู้นั้นมาสอบถามได้ ในมาตรา ๘ ก็มี หน้าที่เข้าไปในเขตอาชีพเพื่อสอบสวน และมาตรา ๙ ก็เป็นหน้าที่ในการที่ข้า- หลวงประจำจังหวัดจะจัดหางานให้ผู้ที่ไม่มีงานทำ เพราะฉะนั้นข้อวิตกใน ประการเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็เป็นการคลัดลายน ใน ประการที่ ๓ กฎหมายนี้ใช้ บังคับแก่ชายนั้น ไม่บังคับถึงหญิงด้วย นั้นข้อนี้เป็นความจริง ทงนรัฐบาลประ- สงค์จะทำงานเป็นชั้น ๆ ดังที่ข้าพเจ้าได้ ชี้แจงแล้วว่า กฎหมายฉบับนี้จะใช้ เฉพาะผู้ชายไทยซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว และไม่ใช้แก่ชายที่มีอายุ ๕๕ ปีขึ้นไป หรือพระภิกษุ หรือสามเณร หรือผู้ที่มี ร่างกายพิการ ทูพพลภาพ ไม่สมประ-

กอบ และไม่บังคับไปถึงหญิงท่วย ทั้ง
นั้นก็ด้วยว่ารัฐบาลตั้งใจว่า ในการดำเนิน
เช่นนี้ ควร จะดำเนินการ เป็นขั้นเป็น
ตอน และดูผลแห่งการทำงาน แล้วก็
ปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมขึ้นตามควร
ในอนาคต เหตุฉะนั้นข้อเสนอของท่าน
รัฐบาลจึงเห็นว่า ไม่ควร บังคับ ในขณะ
จนกว่าจะได้ดำเนินการ ไปแล้ว ปรากฏ
ผลดี หรือควร จะขยายให้บังคับไปถึง
หญิงแล้ว รัฐบาลก็พร้อมที่จะ กระทำ
ในโอกาสนั้น

นายพัน สุพรรณสาร (พระ-
นครศรีอยุธยา) : ร่างพระราชบัญญัติ
นี้ข้าพเจ้าได้ฟังท่านรัฐมนตรีชี้แจง และ
ให้เหตุผลโดยแจ่มแจ้งมา ๒ อันแล้ว รู้สึก
ขอบพระเดชขอบพระคุณอย่างยิ่งที่รัฐบาล
ได้ห่วงใยในอาชีพของประชาชนเป็นส่วน
มาก และก็ไคร่างพระราชบัญญัตินี้เสนอ
มาในหลักการที่ว่า จะช่วย ปวงชนชาว
ไทย และช่วยผู้ที่โรงงานนั้นเข้าใจว่า
สภา ฯ นี้ก็คงมีความพอใจด้วยกันทุกคน
แต่ว่าปัญหาที่จะวางหลักการเป็นประการ
ใดนั้น ข้าพเจ้า มีความสงสัยอยู่หลาย
ประการจะเกี่ยวด้วยการเขียนหรือจะเกี่ยว
ด้วยนโยบายไม่ทราบ แต่ท่านรัฐมนตรี

ได้ชี้แจงว่า ได้เขียนมาโดยรอบคอบแล้ว
ข้าพเจ้ามีความสงสัยว่า พระราชบัญญัติ
ถ้าหากว่าได้ประกาศใช้ ไปแล้วไม่เฉพาะ
จะเป็นการช่วยบุคคลที่โรงงานเท่านั้น ทั้ง
นี้อาจจะกระทบกระเทือนถึงประเพณีและ
ขนบธรรมเนียมซึ่งบุคคลคนไทยเราได้
ปฏิบัติอยู่ในทุกวันนี้ นี้ทรงโดยอาศัย
มาตรา ๑๔ ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องหลาย
ขอช่วยโปรดดูให้กับข้าพเจ้าด้วยว่ามาตรา
๑๔ ข้าพเจ้าจะอ่านให้ฟังและช่วยวินิจฉัย
เห็นว่า จะมีข้อความอย่างไรที่ข้าพเจ้าข้อง
ใจผิดกับท่าน มาตรา ๑๔ ผู้ใดกระทำ
การใด ๆ เพื่อให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดไม่
ต้องประกอบ การงาน เป็นการ หลีกเลี้ยง
บทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัตินี้ หรือ
ช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ มิให้ผู้ที่ไม่
ประกอบ การงาน ต้องถูกส่งตัวไปทำงาน
มีความผิดต้อง ระวังโทษปรับ ไม่เกิน
สองร้อยบาท ในมาตรานี้มีหลักอยู่ ๒
ประการสำหรับบังคับบุคคลที่มีอาชีพแล้ว
คือบุคคลที่ช่วยเหลือ ที่บัญญัติว่าบุคคล
ซึ่งไม่มีงานทำ ต้องอาศัย หลักตามมาตรา
๔ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แล้ว ข้าพเจ้า
ขอยกตัวอย่างให้ ท่านสมาชิกทั้งหลายฟัง
ว่า ตัวอย่างนี้ผิดหรือไม่คือ บิดาข้าพเจ้า

มีอายุไม่ถึง ๕๕ ปี คือ ๕๐ ปี ไม่มีงานทำ อาศัยอยู่กับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเลี้ยงดูให้ข้าว ให้น้ำกิน ตาม ประเพณีที่เคารพนับถือ จะต้องไปแจ้งความหรือไม่ และจะต้องส่งไปนิคมหรือไม่ สำหรับมาตรา ๑๔ ข้าพเจ้าเห็นว่า มาตรา ๑๔ แม้แต่บิดา ข้าพเจ้าเลี้ยงดูอยู่โดยไม่มีงานทำก็ต้องให้บิดาข้าพเจ้าไปแจ้งความ และส่งไปทำงาน ตาม บทแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ พระราชบัญญัตินี้มีหลักการเป็นเช่นนี้แล้ว ข้าพเจ้าขอเสนอกราบเรียนว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้จะกระทบกระทั่งถึง ประเพณีชนบ ธรรมเนียม และชีวิตจิตใจของชาว ไทยเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งว่า บิดาของ ข้าพเจ้าไม่มีงานทำ แต่ข้าพเจ้าสามารถจะเลี้ยงดูบิดาของข้าพเจ้าได้จะทำอย่างไร ข้าพเจ้าจะต้องลงไปว่า บิดาของข้าพเจ้าเป็น ลูกจ้างมีเงินรายได้ประจำทุกเดือน จึงไม่ต้องแจ้ง ถ้าหากว่าอยู่เฉย ๆ ไม่มีรายได้แล้วบิดาของข้าพเจ้าจะต้องถูกส่งไปนิคมอาชีพตามที่บัญญัติ นี้จะแลเห็นว่าเป็นบทหนักที่สุด สำหรับหลักการที่จะช่วยเหลือผู้ที่ไร้งานนั้นเป็นหลักการที่ดี แต่ว่าเมื่อได้กระทำเช่นนั้น และเขียนเช่นนั้น และมีนโยบาย จะทำให้ชนบ ธรรมเนียม ประ-

เพณีของชาวไทยเราแปรผัน ไปอย่างยิ่ง ซึ่งสรุปรวมความว่า ญาติพี่น้องจะอาศัยกันไม่ได้ นอกจากนั้นตาม ข้อยกเว้นที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ ก็ผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะซึ่งท่านก็เข้าใจอยู่แล้ว นี่เป็นมาตราที่ข้าพเจ้าห่วงใยมากที่สุด และเป็นหลักการที่จะเปลี่ยนแปลงความรู้สึกของสังคมชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง ถ้ารัฐบาลมีนโยบายเช่นนี้จริง ๆ แล้ว ก็แสดงว่าญาติพี่น้องกันจะอาศัยกัน อยู่ไม่ได้ บุคคลจะต้องทำงาน จะอยู่เฉย ๆ ไม่ได้ ถ้าไม่ทำงานก็ต้องแจ้งความว่าเคียวนี้คนนั้นเป็นลูกจ้างนั้น ข้าพเจ้าจะเอาบิดาไปบอกว่าเป็นลูกจ้าง มาตรา ๑๔ บอกว่า บุคคลใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด ไม่ต้องประกอบ การงานเป็นการหลีกเลี่ยงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ มิให้ผู้ที่ไม่ประกอบ การงาน ต้องถูกส่งตัวไปทำงาน มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน สองร้อย บาท กระทำอย่างนั้นก็มีผิด ถึงจะไปบอกว่าเป็นลูกจ้างก็มีผิด เพราะกระทำการใด ๆ เพื่อช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ มิให้ผู้ที่ไม่ประกอบ การงาน ต้องถูกส่งตัวไปทำงาน ก็มีความผิดถ้าข้าพเจ้าแปล

ความไม่ผิดตามมาตรา ๕ แล้วรูปการณ์ก็จะต้องเป็นเช่นนั้น แล้วยิ่งกว่านั้นยังเป็นหลักที่ข้าพเจ้าห่วงใยอยู่มากที่สุด นอกจากนั้นเป็นข้อปลีกย่อย อย่างในมาตรา ๖ มาตรา ๕ บุคคลผู้มีร่างกายพิการ ทุพพลภาพ และสติปัญญาอ่อน ไม่สมประกอบ และมีผู้อุปถัมภ์เลี้ยงดู ถ้าไม่มีจะว่ากระไรลงไปอย่างนั้นหรือ ถ้าเขาเป็นหัวหน้าครอบครัว และไม่มีผู้อุปถัมภ์และทำงานไม่ได้และไม่มียานพาหนะ ต้องมีโทษหรือ สำหรับมาตรานี้เป็นข้อสงสัย แต่ว่าเป็นข้อปลีกย่อยที่จะแปรญัตติได้ แต่ข้าพเจ้าขอตั้งข้อสังเกตไว้ด้วย อีกประการหนึ่งในมาตรา ๘ มีว่าข้าหลวงประจำจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย และพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจภายในเขตประกอบอาชีพ เข้าไปในบ้านหรือสำนักงานใด ๆ ระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก มาตรานี้สรุปรวมความว่ามีบุคคล ๓ จำพวกที่จะเข้าไปในบ้านเรือนของเขาได้ กลางวันเข้าไปได้เสมอ เมื่อตรวจเทียบกับวิธีพิจารณากฎหมายอาญาแล้ว จะแลเห็นว่าพระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจกับเจ้าพนักงานให้ละเมิดสิทธิของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง ในวิธีพิจารณากฎหมายอาญานั้น บุคคล

ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานโดยกำหนดขีดชั้นไว้แล้ว ยังเข้าไปในเคหสถานของเขาไม่ได้ เว้นไว้แต่จะเห็นในเวลากระทำการจะเข้าไปได้ หลักกฎหมายทั่วไปที่บัญญัติเช่นนั้นก็เพื่อจะรับรองสิทธิของเอกชนภายในเคหสถานของเขาให้อยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุขและสมบูรณ์ ที่นี้เราจะมาเขียนกฎหมายเช่นนั้นเพื่อจะให้เจ้าพนักงานเขาไปตรวจบ้านของเขาตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเช่นนั้นซึ่งจะเป็นอันตรายหลายประการ ในวรรค ๑ ของมาตรา ๘ นั้น ผู้ได้รับมอบหมายก็ดี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ดี พวกนี้จะต้องมีหมายหรือไม่มีหมายวิธีการของรัฐบาลข้าพเจ้ายังไม่ทราบว่าจะดำเนินวิธีการอย่างไร หรือเมื่อแต่งตั้งเจ้าพนักงานแล้วก็มีอำนาจที่จะเข้าไปได้ทันที บุคคลซึ่งข้าหลวงประจำจังหวัดจะได้มอบอำนาจเป็นใครก็ยังไม่รู้ไม่ได้ในอนาคต แต่สรุปรวมความว่า ในมาตรา ๘ นี้มีบุคคล ๓ จำพวกซึ่งทรงไว้ซึ่งอำนาจที่จะเข้าไปในบ้านเรือนเคหสถานในเวลากลางวัน ในข้อนี้ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง เพราะหลักการมีอยู่เฉพาะจะช่วยเหลือบุคคลที่ไร้งาน แต่ว่าจะเขียนรูปนี้กลายเป็นทำ

ความรำคาญให้แก่บุคคลที่เขาไม่ทำงาน ทำ
 ค่วย เคียวเข้าในบ้านนั้น เคียวเข้าไป
 ในบ้านนี้ แล้วไปตรวจสอบบัญชี ไป
 ค้นความลับเขามาเปิดเผย แม้แต่ประ
 มวล รัชฎากร เจ้าพนักงาน ไปทราบ
 ความจริงเขามากก็เอาไปเปิดเผย ไม่ได้
 เปิดเผยมีความผิด แต่กฎหมายฉบับนี้
 เขียนไว้ล้อย ๆ ต้องตอบคำถามทุก
 อย่าง ถ้าเป็นความลับเขาไม่ตอบก็มี
 ความผิด ถ้าตอบออกมากก็ไม่มี การ
 ช่วยเหลือ เพราะฉะนั้นมาตรา ๘ นี้
 ก็เป็น การหลอมนลาสิทธิของเอกชนอย่าง
 ล้นเหลือและมากมาย สำหรับ ประ
 วัติศาสตร์กฎหมายไทยที่ได้ผ่าน มาจน
 ถึงบัดนี้ ไม่มีกฎหมายฉบับใดที่จะ
 เขียนเช่นนั้น มีกฎหมายอีกฉบับหนึ่งซึ่ง
 อนุญาตให้เจ้าพนักงาน ตรวจสอบ ได้ ใน
 เกสสถาน ของเขา ได้ก็ดี แต่ในทาง
 ปฏิบัติแล้วมิได้ อนุญาตตรวจสอบ อยู่
 เสมอ ซึ่งแสดงว่าผู้หนึ่งคือ ใคร ผู้หนึ่งคือ
 ใคร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสามารถ ให้ตรวจ
 ค้นได้ เพราะฉะนั้น ในหลักการ ๓
 มาตราที่เขียนมาแล้วนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่า
 ทำให้ร่างของกฎหมายนี้แปรผัน ไปจาก
 ความประสงค์ของรัฐบาลอันดียิ่ง ความ
 ประสงค์ของรัฐบาล ในการ ที่จะ ช่วย

เหลือบุคคลที่ไม่ทำงาน ทำให้มีงาน ทำ
 ข้าพเจ้าเชื่อว่าทุกคนจะต้องมีความพอใจ
 สมาชิกในสภาฯ นี้จะต้องรับหลักการ
 โดยเอกฉันท์ แต่เฉพาะ หลักการ ที่
 ถ้าเขียนหลักการแบบนี้แล้วผลที่จะได้รับ
 จากคนที่โรงงานนี้อาจจะ กลายเป็นเรื่อง
 ยุ่งยากดังที่ได้กราบเรียน มาแล้ว ขอ
 ให้ท่านสมาชิก ทั้งหลาย พิจารณา ให้ละ
 เียดถึถ้วน ในมาตรา ๑๔ ก็ว่าบุคคล
 ทุกคนที่เป็นญาติพี่น้องกันถ้าอายุยังไม่
 เกิน ๕๕ ปีแล้วจะมาอาศัยกันอยู่ ไม่ได้
 ข้าพเจ้าสมมติว่า ข้าพเจ้าเป็น เศรษฐี
 ข้าพเจ้าสามารถจะเลี้ยง บิดามารดา ของ
 ข้าพเจ้า พี่บ้านนี้อาของ ข้าพเจ้า ไม่ต้อง
 ทำงานโดยข้าพเจ้ามีให้กินมี ให้ใช้ หรือ
 จะเอาไปทำงานจะเป็นการเปลี่ยนแปลง
 ประเพณีกระนั้นหรือ ข้าพเจ้าไม่เห็นชอบ
 ค่วยในมาตรานี้ และนอกจากนี้ข้าพเจ้า
 มีความสงสัยอีกอย่างหนึ่งว่า แต่ท่าน
 รัฐมนตรีก็ได้ชี้แจงความสงสัยนี้ กระ้าง
 แจ่มแล้ว ก็ว่าที่แรกจัดหาสำนักงานยัง
 ไม่พร้อม แต่เดี๋ยวนี้พร้อมแล้วที่จะให้มี
 สำนักงานจัดหางานตามท้องถื่นมีคน ไป
 แจ่มความเสมอ ๆ แล้วก็ไม่เห็นจัด
 แจ่มกันอย่างไรว่าจะให้ไปทำงานที่ไหน
 หรือไม่มีงาน ทำก็ไปแจ่มไว้ ขอให้

ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งหลาย
ไปเบียดเบียนคนที่เขาแฉงความไว้ บอกว่า
สำนักงานจัดหางานท้องถิ่นจำนวนเยอะ
แยะที่เขาแฉงไว้ แต่ไม่เห็นเจ้าหน้าที่ส่ง
ไปทำงานที่ไหน ข้าพเจ้าเห็นว่าแฉงแล้ว
เดี๋ยวให้เจ้าพนักงานไปค้นบ้านเขาเรือน
เขาเพื่อหากคนโรงงาน ส่วนสำหรับหลัก
การนั้นข้าพเจ้าไม่คัดค้าน

น.อ. หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น.
(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม) :
รัฐบาลขอขอบใจท่านสมาชิกผู้หนึ่งที่
เห็นชอบในหลักการที่เสนอ แต่มี
ประเด็นที่สงสัยบางประการซึ่งรัฐบาล
จำต้องแถลงว่า ความเข้าใจของท่าน
คลาดเคลื่อน โดยเฉพาะที่ควรอธิบาย
ก็มีในมาตรา ๑๔ ซึ่งเขียนว่า ผู้
ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้บุคคลหนึ่ง
บุคคลใดไม่ต้องประกอบภาระงานแล้วเอา
เป็นการผิด คือถ้าไม่ได้อ่านให้ตลอดไป
ว่า ในกรณีที่เพื่อให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด
ไม่ต้องประกอบภาระงานเป็นการหลีกเลี่ยง
บทยกข้อยกเว้นแห่งพระราชบัญญัติ
ในตอนท้ายท่านได้ละทิ้งเสียเพราะฉะนั้น
ท่านก็เห็นว่า กระทำการใด ๆ ก็เป็น
การผิดซึ่งเป็นการไม่ถูกต้อง ซึ่งบุคคลจะ
กระทำการใด ๆ ให้บุคคลอื่นไม่ต้อง

ประกอบภาระงานนั้นจะต้องเป็นการหลีกเลี่ยง
คอบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ
นี้เราจึงจะเอาความผิด และบทบัญญัติ
แห่งพระราชบัญญัตินี้ข้าพเจ้าได้กล่าว
แล้วว่า ผู้ซึ่งมีหน้าที่จะต้องรายงานว่า
ไม่มีอาชีพซึ่งจะต้องถูกต้องบังคับให้มี
งานทำนั้น เฉพาะผู้ซึ่งไม่มีงานหรือไม่มี
รายได้ ข้าพเจ้าได้ชี้แจงแต่วันแรก
แล้วว่า คำว่า "รายได้" ในที่นี้มีความ
หมายกว้าง ซึ่งเป็นความประสงค์ของ
รัฐบาลว่าเราไม่วางเฉพาะคนว่างงาน
เท่านั้นที่จะต้องถูกบังคับ และว่าถูกบัง
บังคับให้ทำงานทำ แต่เราหมายความถึง
บุคคลอื่นซึ่งถึงแม้เขามีรายได้อยู่แล้วก็
ไม่อยู่ในข่ายแห่งพระราชบัญญัตินี้
ข้าพเจ้าได้ชี้ชัดตัวอย่างเป็นต้นว่าคหบดีที่
มีเงินให้เขากู้หนี้ยืมสินก็ดี หรือสร้าง
บ้านให้เขาเช่าอะไรต่าง ๆ ก็ถือว่ามีราย
ได้ และไม่จำเป็นต้องสอบสวนอีกชั้น
หนึ่งว่า รายได้นั้นเป็นการเพียงพอหรือไม่
ซึ่งรัฐบาลไม่อยากจะทำ หรือบัง
คับให้คนทำแล้วงานนั้นก็ต้องให้มีราย
ได้ให้เพียงพอ แต่เห็นว่าในชั้นแรกจึง
ไม่ทำอย่างนั้น ขอให้สมาชิกพอแล้ว ที่
นี้รายได้ประเภทอื่น ๆ ที่ไปขัดต่อประ
เพณีขนบธรรมเนียมนั้น ความจริงก็มี

การอภิปรายกันในคณะรัฐมนตรีแล้ว
เราก็คือว่าเป็นรายได้เหมือนกันเป็นต้น
ว่า บุตรให้ความอุปการะบิดามารดา
และกัย่อมจะถือว่าบิดานั้นมีรายได้ในการ
ที่ไม่ต้องถูกจัดให้มีงานตามความใน
พระราชบัญญัตินี้ นอกจากนั้นเรายัง
ไปไกลถึงว่า แม้แต่ศิษย์อาจารย์หรือผู้
มีคุณ ผู้ซึ่งจะตอบแทนบุญคุณก็ดี ถือ
ว่าให้มีเงินมาเลี้ยงชีพก็ไม่อยู่ในข่ายแห่ง
กฎหมายฉบับนี้ ท่านสมาชิกไม่ควร
จะวิตกว่าจะทำลายขนบธรรมเนียม ประ
เพณีของเรา ซึ่งรัฐบาลได้ระวางอยู่แล้ว
ส่วนข้อข้อใจ ๒-๓ ประเด็นก็ไม่สู้
สำคัญนัก เป็นต้นว่ามาตรา ๖ อนุ
๕ ที่กล่าวว่าผู้มีร่างกายพิการทุพพลภาพ
หรือสติปัญญาอ่อนไม่สงบประกอบ และ
มีผู้อุปถัมภ์เลี้ยงดูท่านถามว่า ไม่มีผู้
อุปถัมภ์เลี้ยงดูแล้วจะทำอย่างไร ในข้อ
นี้ขอตอบว่า ก็เป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่
จะต้องอุปถัมภ์เลี้ยงดู เพราะว่าบุคคล
ทุพพลภาพหรือไม่สงบประกอบนั้นถ้า
ปล่อยไว้ก็อาจจะตาย เพราะฉะนั้นรัฐบาล
จะต้องเอาเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้อง
เลี้ยงดู ส่วนในข้อ ๘ ซึ่งท่านได้คร่ำ
ครวญหนักหนาว่าเป็นการละเมิดสิทธิ
ของประชาชน รัฐบาลขอชี้แจงว่าหา

เป็นเช่นนั้นไม่ ในประการที่ ๑ ท่าน
ยกวิธีพิจารณาความอาญาว่า แม้แต่กฎหมาย
นั้นเองก็ยังมีวิธีรัดกุมท่านโปรด
ได้ใช้ความสังเกตว่า ในกรณีเช่นนั้น
เกี่ยวกับการจับกุมและการตรวจค้นซึ่ง
การกระทำต่าง ๆ เป็นไปในทางอาญา
อาจจะต้องฟ้องร้อง แต่ในมาตรานี้ผู้
กระทำการนั้น บุคคลซึ่งยอมรับอำนาจ
นั้นท่านตีความไปว่าเป็นบุคคลที่เป็นผู้
ใหญ่ตั้งเขียนว่า ข้าหลวงประจำจังหวัด
หรือผู้ได้รับมอบหมาย หรือถ้าเป็นเจ้า
หน้าที่แล้ว ก็เป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะค
กว่าวิธีพิจารณาความอาญา คือว่าเป็น
เจ้าหน้าที่โดยทั่วไป และในการกระ
ทำนั้นก็ไม่มีอะไรจะต้องวิตกไป เพราะ
การสอบสวนนั้น จะสอบสวนเพียงว่า
คนใดมีอาชีพ หรือคนใดมีรายได้ หากได้
สอบสวนแล้วหรือถ้าเกินไปถึงกิจการ
งานในงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ของเอก
ชนนั้น ๆ ไม่ และนอกจากนี้กฎหมาย
ในทำนองนี้ซึ่งท่านกล่าวว่า ไม่มีนั้น
ข้าพเจ้าคิดว่าบางที่ท่านจะตรวจค้นไม่ละ
เอียด ข้าพเจ้าว่ายังมีอีกหลายฉบับซึ่งให้
อำนาจในการตรวจค้น แต่เป็นธรรมดา
ถึงแม้เจ้าพนักงาน ได้กระทำเกินความ
จำเป็น ก็มีกฎหมายอาญาลงโทษเจ้าพนักงาน

งานผู้กระทำการแก่งเขากี้ดี หรือผู้กระทำการไม่สุจริตต่อหน้าที่กี้ดี มีกฎหมายลงโทษอยู่แล้ว ชักตัวอย่างเช่น ข้าหลวงหรือผู้แทนกี้ดี เข้าไปทำการสอบสวนโรงงานทุกวันเช่นนั้น กีย่อมจะเห็นได้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่สมควร และ หรือว่าจะไปสอบสวนเขาเลยไป ในการที่ว่าบุคคลใดซึ่งได้รับใช้อยู่ในโรงงานนี้ มีอาชีพอะไร และถ้าไม่มีอาชีพประกอบแล้ว จะมีรายได้หรือไม่ แต่จะสอบสวนให้เกินกว่าหน้าที่ได้ไม่ แต่การกระทำนี้ก็ให้กำหนดไว้ให้กระทำในเวลากลางวัน และเวลาทำงานโดยปกติเท่านั้น เพราะฉะนั้นในข้อข้าพเจ้าคิดว่าท่านไม่น่าจะวิตกประการใด ส่วนอีกอันหนึ่งคือปัญหาเรื่องคนว่างงานของสำนักงานต่างๆ นั้น รัฐบาลยอมรับว่าสำนักงานต่างๆ นั้นได้มีผู้ไปลงชื่อเพื่อที่จะหางานนั้นเป็นความจริง แต่ทว่าในเรื่องจำนวนจะมีมากมายนั้น ไม่เป็นความจริงนั้น ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งบุคคลเหล่านั้นไปลงชื่อด้วยมุ่งหมายเฉพาะเจาะจงที่จะทำงานที่เขาจะกระทำได้ เมื่อไม่มีงานในการที่เขาจะกระทำเช่นนั้นแล้ว เขาก็ว่างงานอยู่ตลอดเวลา รัฐบาลก็ไม่สามารถจะช่วยเหลือประการใดได้เลย เป็นต้นว่า

เขาบอกว่า จะสมัครทำงานเฉพาะในเรื่องตัดยาง เมื่อไม่มีงานเฉพาะเรื่องตัดยาง กีย่อมจะหาอาชีพให้เขาทำไม่ได้ แต่เช่นท่านจะประกาศ หรือรัฐบาลประกาศว่า ให้กรรมกร ว่างงานไปสมัคร เช่นเรามีเหมืองแร่ จะเปิดขึ้น ต้องการกรรมกร ๕๐๐ คน เมื่อประกาศแล้ว ก็มีกรรมกรไปสมัครเพียง ๒๐-๓๐ คน เป็นต้น เพราะฉะนั้นข้อข้องใจของท่านใน ประการนี้ก็กลายเป็นการ สนับสนุนพระราชบัญญัตินี้ว่า ในการที่คนว่างงานนั้นก็อาจจะเป็นการเลือกงานของเขาก็ได้ หรือโดยการหางานของเขาไม่จริงจังก็ได้ เช่นนี้ แล้วก็ เป็นเครื่องมืออันดีที่จะช่วยเหลือคนว่างงาน ให้คนมีอาชีพหรือรายได้ นอกจากนั้นมีประเด็นเล็กๆ น้อยๆ ซึ่งเป็นการสมควรที่จะแปรญัตติและแก้ไขกันได้ ในข้อรัฐบาลไม่อาจจะรับรองว่าไม่มีข้อบกพร่องเสียเลย แต่ที่ว่ารัฐบาลว่าได้คิดอย่างรอบคอบ เช่นประเด็นต่างๆ ที่ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้ว จะเป็นการกระทำความลำบากเพียงใด เป็นการลบล้างประเพณีหรือไม่ ในการกระทำนั้น จะสำเร็จเพียงใดหรือไม่ นี่เป็นเรื่องที่รัฐบาลคิด แต่ในเรื่องการแก้ไขอย่างไรให้ดียิ่งขึ้นนั้น รัฐบาลพร้อมที่จะร่วมมือ

กับสภาฯ นี้ ในที่สภารัฐบาลฯ ขอเสนอว่า ในการที่จะให้ประชาชนพลเมืองทุกคนมี อาชีพและรายได้เพื่อความเพียงพอของตน และครอบครัวด้วยมีรัฐบาลยื่นมือเข้ามา ช่วยเหลือเช่นนั้น ท่านสมาชิกแห่งสภาฯ นี้ เห็นเป็นการสมควรที่จะรับรองหรือไม่

นายเลออน พงษ์โสภณ (พระนคร) : ข้าพเจ้าได้อ่านร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้วเช่นเดียวกัน ตามหลักการของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เมื่อได้ พิจารณาแค่เพียงหลักการแล้ว รู้สึกว่า ตามหลักการที่รัฐบาลได้เสนอมานั้นเป็น หลักการที่เหมาะสมอยู่เป็นอย่างยิ่ง แต่ ถ้าหากว่าได้อ่านไปทั่ว ๆ ทุกมาตราแล้ว ข้าพเจ้ายังรู้สึก ข้องใจ และ สงสัยอยู่ ว่า ร่างพระราชบัญญัติ นี้ น่าจะขัดกับรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ ซึ่งมีข้อความว่า “บุคคลในประเทศไทยเราไม่มีสิทธิและเสรีภาพในการเขียน การอ่าน ในร่างกาย การศึกษา การพูด และการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ตลอดจน จนกระทั่งการอาชีพ ทั้งนี้เมื่อเป็นเช่นนั้น ถ้าจะมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งว่า การที่จะ มีเสรีภาพนั้น จำเป็น จะต้อง มีเสรีภาพใน ขอบเขตที่จำกัด คือ หมายความว่ากฎ-

หมายจำกัดไว้ให้ แต่ถ้าจะมานึกอีกที หนึ่งแล้วว่า ก่อนที่ร่างพระราชบัญญัติ ฉบับนี้จะคลอดออกมา บุคคลเหล่านั้นก็ ได้มีเสรีภาพตามกฎหมายด้วยดีแล้ว คือ หมายความว่ากฎหมายฉบับนี้ยังไม่ออกมา ก็ไม่ใช่บังคับในสิ่งเหล่านั้น

นอกจากนี้ ข้าพเจ้ายังรู้สึก ข้องใจ อีกว่า เสรีภาพในการที่เรามีอยู่ในสมัย ก่อนที่เราจะเปลี่ยนแปลงเป็น ระบอบ ประชาธิปไตยนั้น เราถือกันว่าบุคคลใน ขณะนั้นไม่มีเสรีภาพโดยบริบูรณ์ จึงได้ เปลี่ยนแปลงเป็นระบอบ ประชาธิปไตย เพื่อต้องการที่จะให้ประชาชนคนไทยได้ มีเสรีภาพยิ่งขึ้นกว่าเวลานั้น คือหมายความว่าเวลาที่ใช้ระบอบ ราชาธิปไตย ที่นี้ เมื่อมาถึงในขณะนี้แล้วจึงรู้สึกว่า ทุกคนในเวลาที่ใช้ระบอบราชาธิปไตยนั้น เขาหาได้ถูกบังคับให้ทำกิจการงาน เหมือนดังที่เราใช้อยู่ในระบอบนี้ ไม่ เพราะฉะนั้นคำที่ว่า เราต้องการให้ ประชาชนมีเสรีภาพยิ่ง ไปกว่าใน ขณะที่ เป็นราชาธิปไตยนั้นก็รู้สึกว่า ในการที่จะ บังคับ ทุกคน ให้ไปทำงานนั้น น่าจะไม่ สมกับที่เรานึกคิดกันนัก

นอกจากนี้ข้าพเจ้ายังมีเรื่องหนึ่ง ซึ่งใครจะเรียนถามรัฐบาลนี้ว่า ตามมาตรา

๑๐ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศแห่ง ประกอบงานเพื่อรับบุคคลที่ไม่ยอม ประกอบการงานตามที่ข้าหลวงประจำ จังหวัดหรือผู้ที่รับมอบหมายส่งตัวมา และให้มีอำนาจวางระเบียบและวินัยของ แห่งประกอบการงานนั้น คือหมายความว่า ถ้าหากว่าบุคคลใด ๆ ที่ข้าหลวงประจำ จังหวัดบังคับให้ไปประกอบการงานนั้น แล้ว ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็หาได้ระบุดำรงงานไว้ไม่ ว่าเขาควรจะได้ค่าแรงงานเท่าใด เพราะฉะนั้นถ้าหากว่ารัฐบาลจะเอาบุคคลนั้น ๆ ไปประกอบการงาน ซึ่งจะต้องใช้แรงงานให้เขาไม่เหมาะสมกับงานนั้น ๆ แล้ว บุคคลนั้นก็หาสามารถมีปากเสียงด้วยประการใดเลย ไม่ นอกจากนั้นเป็นการสำคัญอย่างยิ่ง ในการอาชีพ ข้าพเจ้าเป็นคนหนึ่งที่ใคร่คิดและครุ่นคิดที่จะให้ประชาชนได้มีงานทำไม่น้อยไปกว่ารัฐบาล ในการทางานทำนั้นเป็นของยากมาก ยากมากคืออะไร ก็คือว่า บุคคลหนึ่ง ๆ ย่อมมีอาชีพไม่เหมือนกัน บางคนถนัดในทางเครื่อง-ยนต์อย่างข้าพเจ้า หรือบางคนถนัดในทางช่างเครื่องบิน หรือบางคนถนัดในการขายเรือ เมื่อบุคคลเขาถนัดในวิชาชีพนั้น ๆ แล้วจะไปบังคับให้เขาทำในการ

ที่เขาไม่ถนัด เขาก็ไม่สามารถปฏิบัติกรนั้นให้สำเร็จลุล่วงเป็นผลก็ได้

อีกประการหนึ่งบุคคลย่อมมีสุขภาพอนามัยต่างกัน บางคนก็มีอนามัยดี บางคนก็ไม่ดี บุคคลใดซึ่งไร้งาน แต่เขาไม่มีอนามัยดีแล้ว จริงอยู่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ว่าให้มอบอำนาจให้แก่ข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นผู้พิจารณาว่า บุคคลนั้น ๆ มีความรู้และความสามารถทางไหน เมื่อพิจารณาแล้ว ถ้าหากว่าเขามีความสามารถอย่างหนึ่ง กลับไปให้ทำงานอีกอย่างหนึ่งโดยเขาไม่มีอนามัยดีแล้ว ก็จะเป็นการที่ไม่สามารถจะปฏิบัติตามกฎหมายได้ เมื่อไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้แล้ว เขาจำเป็นจะต้องถูกปรับหรือจำคุกตั้งนี้เป็นต้น ข้าพเจ้ามีความเห็นไปว่าในการที่จะหางานให้แก่ประชาชนทำนั้นยังมีวิถีทางที่จะให้ประชาชนได้มีงานทำ ได้ยิ่งขึ้นกว่าที่จะออกกฎหมายอยู่ในบัดนี้

ท่านประธานสภา ฯ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย โปรดอย่าหาว่าข้าพเจ้าพูดอวดอ้าง ที่ข้าพเจ้าจะพูดเพื่อพิสูจน์ คือชักตัวอย่างให้เห็นว่าด้วยคำที่ข้าพเจ้าจะพูดนี้เป็น ด้วยคำเฉพาะชักตัวอย่างเหมือนดังท่านรัฐมนตรี

และผู้แทน ฯ ได้ชักมาแล้ว แต่การชักตัวอย่างนี้จะเอาคนอื่นซึ่งข้าพเจ้าเองไม่รู้จักว่ากิจการเขาทำไปแค่ไหน แล้วข้าพเจ้าก็ใจเสีย จึงจำเป็นจะต้องเอาตัวอย่างแต่ตัวข้าพเจ้าเองมากล่าวให้ท่านทั้งหลายฟัง เพราะฉะนั้นขอท่านทั้งหลายอย่าเข้าใจว่าข้าพเจ้าอวดอ้าง เพราะความจริงท่านทั้งหลายจะเห็นว่าข้าพเจ้าได้คำวิพากษ์สามล้อขึ้นมา ข้าพเจ้าก็คิดขึ้นแล้ว ข้าพเจ้าก็เอาสามล้อไปให้รัฐบาลตรวจที่กระทรวงมหาดไทย ในที่สุดข้าพเจ้าได้รับอนุญาต ๕๐ คัน ในขณะที่ตนเองข้าพเจ้าสร้างรถเสร็จเพียง ๗ คันเท่านั้นที่จดทะเบียนแล้ว ข้าพเจ้าจำเป็นที่จะต้องกลับไปนครราชสีมา แล้วก็จัดส่งรถสามล้อมาอีก ๕ คัน ในขณะที่ข้าพเจ้าส่งมาได้อีก ๕ คัน ในกรุงเทพฯ มีรถสามล้อ ๒๐๐ คันแล้ว และเมื่อข้าพเจ้าทำเสร็จ ๕๐ คัน ในกรุงเทพฯ มีทั้งหมดนั้น ๆ กันแล้ว นี่เป็นเรื่องที่มีผู้ทำการแข่งขัน ถ้าหากว่าเราหาวิธีการใดซึ่งไม่ทำให้สามารถประกอบกิจการนั้น ๆ ได้ ก็ไม่สามารถที่จะทำการแข่งเช่นนั้นได้ แต่ในขณะนั้นไม่มีกฎหมายบังคับ トラบโดเรามีกฎหมายบังคับให้เขาทำสิ่งนั้นสิ่งหนึ่งซึ่งเขาไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ทั้งนี้

เกี่ยวกับวิชาชีพและสุขภาพและถ้าเขาไม่ทำก็จำเป็นจะต้องทำ เพราะเหตุกฎหมายบังคับเช่นนั้นแล้ว ก็ขอให้ท่านทั้งหลายพิจารณาเหตุเกิดว่า การกระทำทั้งสองวิธีนี้ วิธีใดจะดีกว่ากัน ข้าพเจ้าเชื่ออย่างยิ่งว่ารัฐบาลคณะนี้เป็นรัฐบาลซึ่งทรงไว้ซึ่งคุณวุฒิเป็นอย่างดี ถ้าจะหาวิธีทางอื่น นอกจากออกกฎหมายบังคับแล้ว ข้าพเจ้าก็เชื่อว่าท่านสามารถทำได้ นอกจากวิธีที่ข้าพเจ้ากล่าวมาแล้ว

นอกจากนั้นข้าพเจ้ารู้สึกข้องใจเป็นอย่างยิ่ง คือว่าในการที่จะให้เจ้าหน้าที่ไปตรวจไต่ถามไม่ว่าเวลาใด ๆ ข้าพเจ้าไม่ใช่นักนิติศาสตร์ แต่รู้สึกว่าการกฎหมายต่าง ๆ ถ้าให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่เขาไปตรวจนับ ตั้งแต่เวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก แต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ตราไว้ว่าเวลาใด ๆ ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานเข้าไปตรวจได้ไม่ว่าเวลาใด ๆ ทั้งสิ้น และเป็นต้นว่า ในมาตรา ๗ มีใจความว่า ให้อำนาจข้าหลวงประจำจังหวัดของจังหวัดที่มีอำนาจตรวจได้ไม่ว่าเวลาใด ๆ ทั้งสิ้น เช่นนี้แล้วข้าพเจ้าข้องใจเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ข้าพเจ้าเคยเป็นผู้แทนราษฎรต่างจังหวัด

ครึ่งหนึ่ง และเคยอยู่ในต่างจังหวัดมาแล้ว คือตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนพระอาทิตย์ตกเท่านั้น ราษฎรก็เดือดร้อนเป็นอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าไม่อยากจะชักตัวอย่างหากประธานจะไม่ให้พูดเสียอีก เมื่อเช่นนี้ถ้าหากให้อำนาจเวลากลางคืนแล้วจะปล่อยให้เจ้าพนักงาน ผู้รักษาหน้าที่ตามกฎหมายใช้อำนาจในทางมิดี บางประการก็ได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าหากว่ารัฐบาลพยายามจะทำให้เหมาะสมดีกว่านี้แล้ว ข้าพเจ้าเชื่อว่าจะทำได้.

๑๕.๒๕ น.

หลวงศรีสุพรรณคิริ (ชุมพร) :
ร่างพระราชบัญญัติรัฐบาลได้ให้เหตุผลอย่างละเอียดลออ ฝ่ายผู้ค้านก็มีได้ค้ำหลักการอันใด เป็นแต่ค้านข้อปลีกย่อยเล็กน้อยเท่านั้น ข้าพเจ้าคิดว่าท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายคงจะรับรองอยู่ทั่วกันแล้วว่าประชาชน พลเมือง ของเราในจำนวน ๑๕—๑๖ ล้านจะต้องมีคนขัดสนจนแค้นไม่น้อยกว่า ๗๕ เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้ก็เพราะไม่มีงานทำ เพราะฉะนั้นเมื่อรัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้มาก็จะเป็นทางส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำเพื่อ

สร้างตนเองและสร้างชาติ ก็จะมีข้อคัดค้านอันใดเล่า เพราะเหตุว่าที่แล้วมาจะใช้วิธีบังคับหรือแนะนำกันนั้น ข้าพเจ้ายังจำได้ว่าตั้งแต่ระบอบราชาธิปไตยก็ถึง ๑๐ กว่าปีมาแล้วเจ้าพนักงานมีข้าหลวงหรือนายอำเภอก็ได้แนะนำให้ราษฎรทำกิจการงานต่างๆ เพื่อให้มีอาชีพเลี้ยงตัว แต่คำแนะนำนั้นย่อมไร้ผลเพราะเขาไม่ปฏิบัติตาม บัดนี้รัฐบาลพร้อมแล้วที่จะช่วยเหลือผู้ไม่มีอาชีพให้มืงานทำ โดยข้าหลวงประจำจังหวัดจัดหางานให้กันนับว่าเป็นคุณอย่างสูงซึ่งที่รัฐบาลกรุณาช่วยเหลือแก่ประชาชนพลเมืองทั้งนี้ใน การที่ข้าหลวงประจำจังหวัดจะจัดหางานให้แก่ผู้ที่หางานนั้น ข้าพเจ้าเชื่อและมั่นใจว่าท่าน คงจะให้ทำงานให้เหมาะสมกับวิชาชีพของผู้คน เช่นคนที่เคยชำนาญการทำสวนก็จะไปทำสวน เช่นคนที่ชำนาญช่างก็จะต้องไปตัดยาง หาได้เป็นการกลับให้ผิดความประสงค์ไม่ เพราะว่าผู้ที่ไม่ชำนาญในกิจการนั้น แม้จะบังคับส่งให้ไปทำงานอื่น ก็ย่อมไม่ได้ผลอยู่เอง ข้อนี้ข้าพเจ้าคิดว่าควร มอบความไว้วางใจให้แก่ข้าหลวง ประจำจังหวัด ซึ่งนับว่าเป็นประมุขของจังหวัดนั้น ๆ อยู่

เหตุผลต่างๆ ตามร่างพระราชบัญญัติ ฝ่ายที่ค้านๆเป็นเพียงข้อเล็กน้อย ส่วนหลักการไม่เห็นมีผู้ใดคัดค้านเลย ฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินี้รัฐบาลได้ปรับปรุงมาโดยละเอียดแนบเนียนพออยู่แล้ว ที่จะส่งเสริมประชาชนให้ทำงานเพื่อสร้างตัวและเป็นการสร้างชาติของประเทศได้ และข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นเวลาอันสมควรแล้ว เพราะฉะนั้นจึงขอเสนอให้ลงมติ.

นายสรอย ฅ ลำปาง นายบุลจักร์ ลิมศิลา รับรอง

เจ้าวรทัศน์ ฅ ลำพูน (ลำพูน) : ข้าพเจ้าขอเปิดอภิปรายต่อไป แต่ก่อนจะเปิดอภิปรายก็ขอพูดเสียบ้างเล็กน้อย เพื่อสนับสนุนการเปิดอภิปราย คือว่าในการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหลายได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร และมาประชุมกันก็เพื่อจะพูดถึงเหตุและผลในการออกกฎหมาย ในการที่ท่านสมาชิกบางท่านเสนอให้ลงมตินั้นไม่เป็นการสมควร เพราะฉะนั้นขอเปิดอภิปรายต่อไป เพราะว่ากฎหมายฉบับนี้ เป็นกฎหมายสำคัญเรื่องหนึ่ง มีข้อความสมควรที่จะได้พูดเพื่อเป็นข้อสังเกตแก่ท่านสมาชิกและท่านรัฐมนตรีบ้างก็ได้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ข้าพเจ้าจะขอให้ที่ประชุมวินิจฉัย ผู้ใด

เห็นควรให้เปิดอภิปรายต่อไป ขอได้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๒๕ นาย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ผู้ใดไม่เห็นด้วย ขอได้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๔๓ นาย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ข้าพเจ้าขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยผู้ใดเห็นควรรับหลักการแห่งพระราชบัญญัตินี้ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๗๐ นาย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ผู้ใดไม่เห็นด้วย ขอได้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๒ นาย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : เป็นอันว่าที่ประชุมรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ไว้พิจารณา ส่งกรรมการวิสามัญหรือวิสามัญ

น.อ. หลวงธำรงนาวาสวัสดิการ.น. (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม) : รัฐบาลขอเสนอให้ส่งกรรมการวิสามัญมีจำนวน ๗ นาย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ทางรัฐบาลเสนอขอให้ส่งกรรมการวิสามัญ เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ข้าพเจ้าถือว่าที่ประชุมเห็นอนุมัติให้มีจำนวน ๗ นาย

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ (อุปค.ราชธานี) : ขอให้จำนวน ๑๑ นาย

น.อ. หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ร.น.
(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม) :
ไม่ขัดข้อง

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
มีผู้เสนอขอให้เพิ่มจำนวนกรรมการ
เป็น ๑๑ คนทางรัฐบาลไม่ขัดข้อง เมื่อไม่
มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ข้าพเจ้าถือ
ว่าที่ประชุมอนุวัติ ค่อยไปขอให้เสนอชื่อ

น.อ. หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ร.น.
(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม) :
รัฐบาลขอเสนอ ๕ นาย คือ
๑. พ.ต. หลวงเขวงศักดิ์สงคราม ๒. ชุน
สมานการทิศะคี ๓. นายเดือน บุนนาค
๔. หลวงประภคิตสทกรณ ๕. น.อ. หลวง
ธำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น.

นายเฉลา เตาลานนท์ (ตราด) :
ข้าพเจ้าขอเสนอ นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์
มีสมาชิกรับรอง

หลวงศรีสุพรรณดิฐ (ชุมพร) :
ข้าพเจ้าขอเสนอ พล.ต. พระขจรเนติยุทธ
มีสมาชิกรับรอง

นายธวัช สุประภาตะนันท์
(สระบุรี) : ข้าพเจ้าขอเสนอ นายchem-
ชาติ บุณยรัตพันธ์
มีสมาชิกรับรอง

นายกวดหุ้มแพร (ธนบุรี) :
ข้าพเจ้าขอเสนอ นายชิต เวชประสิทธิ์
มีสมาชิกรับรอง

ร.ต. ถัด รัตนพันธ์ (พัทลุง) :
ข้าพเจ้าขอเสนอ หลวงศรีสุพรรณดิฐ

หลวงศรีสุพรรณดิฐ (ชุมพร) :
ข้าพเจ้าขอขอบคุณผู้เสนอ แต่ข้าพเจ้า
ขอถอน

นายเลียง ไชยกาล (อุบลราช
ธานี) : ข้าพเจ้าขอเสนอ นายเลื่อน
พงษ์โสภณ

มีสมาชิกรับรอง
นายพิพัฒน์ กังคานนท์ (กาญ-
จนบุรี) : ข้าพเจ้าขอเสนอ นายเจริญ
วิบุลากร

มีสมาชิกรับรอง
ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
ครบแล้ว ขอให้เลขาธิการสภา ฯ อ่าน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร :
๑. พ.ต. หลวงเขวงศักดิ์สงคราม ๒. ชุน
สมานการทิศะคี ๓. นายเดือน บุนนาค
๔. หลวงประภคิตสทกรณ ๕. น.อ. หลวง
ธำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. ๖. นายทอง
อินทร์ ภูริพัฒน์ ๗. พล.ต. พระขจร
เนติยุทธ ๘. นายchemชาติ บุณยรัตพันธ์
๙. นายชิต เวชประสิทธิ์ ๑๐. นาย

เชียร วิปุลากร ๑๑. นายเลื่อน พงษ์
โสภณ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
แปรญัตติกายในกวัน

น.อ. หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์.น.
(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม) :
เนื่องจากการกำหนดเวลาสมัยประชุมเหลืออยู่ใน
เวลาจำกัดแล้ว และพระราชบัญญัตินี้
ก็ได้ อยู่ในมือของท่านสมาชิกนาน ได้มี
เวลาหลายวัน รัฐบาลจึงขอเสนอให้
แปรญัตติกายใน ๑ วัน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
ทางรัฐบาล ขอเสนอให้แปรญัตติกายใน
๑ วันเมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น
ถือว่าที่ประชุมอนุมัติ

ในวาระต่อไปขอให้พิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติกัณหาและคุนา พุทธศั-
กราช ๒๔๘๔ ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญ
พิจารณาเสร็จแล้วเพื่อพิจารณาในวาระที่
๒ และที่ ๓ ต่อไป ขอเชิญกรรมาธิการ
เข้าประจำที่

ท่านกรรมาธิการมีข้อความจะแก้
ไขบางไหม

พ.อ. พระอุดมโยธาธิบุตร
(ประธานกรรมาธิการ) : ไม่มี

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
ต่อไปขอให้เลขธิการสภา ฯ อ่าน

เลขธิการสภาผู้แทนราษฎร :
ร่างพระราชบัญญัติกัณหาและคุนา พุทธ
ศักราช ๒๔๘๔ คำปรารภ

มาตรา ๑ มาตรา ๒ มาตรา ๓
มาตรา ๔

นายเชียร วิปุลากร (สงขลา) :
มาตรา ๓ เมื่อตัดคำว่า “เมื่อประกาศ
พระราชกฤษฎีกา” แต่มาตรา ๔ ไม่ได้
ตัด และใจความก็เหมือนกันข้าพเจ้า
สงสัย

นายทัน พรหมพิริกุล (กรรมา-
ธิการ) : การที่กรรมาธิการตัดคำว่า
“เมื่อประกาศพระราชกฤษฎีกา” ออกนั้น
เห็นว่าการตัดข้อความในมาตรา ๓ ออก
ก็เพื่อให้ถ้อยคำรัดกุมยิ่งขึ้นเท่านั้น เป็น
ปัญหาถ้อยคำ มิได้ทำให้ข้อความเปลี่ยนแปลง
อย่างไร และถ้อยคำนี้มีในมาตรา
๒ แล้ว

ร.ต. ถัด รัตนพันธ์ (พัทลุง) :
เมื่อกันข้าพเจ้าขอแปรญัตติมาตรา ๔ แต่
ว่าผ่านไปตอนหนึ่งแล้ว ก็มาตรา ๔
วรรค ๓ คำว่า “อันนา” นี้ไม่ต้องตาม
ชื่อพระราชบัญญัติควรจะเป็น “กัณหา”
ขอให้แก้ให้ถูกต้องเสียด้วย

นายพัน สุพรรณสาร (กรรมา
ธิการ) : อันนาและกัณหานั้นมีลักษณะ

ต่างกัน คือที่เราต้องเติมวิเคราะห์ศัพท์
 มาตรา ๔ ลงไปนั้น เนื่องจากเราไปแก้
 มาตรา ๕ ตอนท้ายอีกมาตรา ๑ คือข้าพเจ้า
 จำได้ว่าไปแก้ในเรื่องที่ชั้นระดับสูง แล้ว
 จะต้องอันนา อันนาไม่ได้ประกอบทั้ง
 ๕ และกัน คือกันนาตามกฎหมายนั้นต้อง
 ประกอบทั้ง ๕ และกัน ส่วนอันนานั้นอยู่
 ข้างในไม่ต้องมี ๕ คือเป็นอัน ๆ เพื่อขัง
 นำไว้ให้ได้ระดับสูง ๓๐ เซน ในมาตรา
 ๔ กันนานั้นต้องมีส่วนสูง เพราะฉะนั้น
 "อัน" ไม่เหมือนกับ "กันนา" ตาม
 มาตรา ๔

นายเชมชาติ บุญยรัตพันธุ์
 (กรรมาธิการ) : อันนานั้นมีอยู่ในมาตรา
 ๔ อย่างหนึ่ง คือบัญญัติไว้ว่ากันนาต้อง
 มีส่วนสูงพอที่จะกักกันน้ำไว้ โดยเฉลี่ยใน
 อันนาหนึ่ง ๆ ไม่น้อยกว่าสามสิบเซนติ
 เมตร แต่สันกันนาต้องสูงกว่าระดับน้ำที่
 กักกันไว้อีกไม่น้อยกว่ายี่สิบเซนติเมตร
 การที่ต้องเติมอันนานั้นเพื่อจะให้ความเข้า
 ใจชัดเจน เพราะลักษณะกันนาและคูนา
 นั้นมีทับกับไว้เพียงว่าให้ทำเพียงบริเวณ
 ๕๐ ไร่ไม่น้อยกว่านั้นไม่ต้องทำก็ได้ ที่
 บริเวณน้อยกว่า ๕๐ ไร่เราเลยมาเรียก
 เสียว่า "อันนา" อันนาหนึ่งนั้นก็เพื่อให้
 สะดวกตามพระราชบัญญัติเท่านั้น

ร.ต.ถัด รัตนพันธุ์ (พัทลุง) :
 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่าพระราชบัญญัติ
 กันนาและคูนา ที่เมื่อกรรมาธิการตั้ง
 ศัพท์ขึ้นใหม่ว่า "อันนา" อย่างนี้ไม่ทราบ
 ว่าท่านได้หัดสังเกตมาจากไหน ข้าพเจ้า
 เกรงว่าจะผิดชื่อพระราชบัญญัติไม่ต้อง
 ตามชื่อพระราชบัญญัติ จึงเห็นควรให้คง
 เป็นกันนา

นายทัน พรหมพิริกุล (กรรมาชิ
 การ) : คำว่า "กันนา" นั้นมีอยู่แล้ว
 ในมาตรา ๔ วรรคแรก กันนา หมาย
 ความว่าคันดินที่ทำขึ้นบนพื้นที่นาตาม
 ลักษณะที่กำหนด เพื่อกักหรือกั้นน้ำไว้
 ใช้ในการทำนา และที่คณะกรรมาธิการ
 บัญญัติคำว่า "อันนา" ขึ้นนั้นก็เพื่อให้
 พระราชบัญญัตินี้อ่านง่ายเข้าใจง่ายเพราะ
 ผู้ปฏิบัตินี้เป็นชาวนา จึงเพิ่มคำว่า
 "อันนา"

นายเอี่ยม สุภาพกุล (นครราช
 สίมา) : กรรมาธิการชุดนี้ได้รับมอบ
 หมายไปให้พิจารณากฎหมายเกี่ยวกับชาวนา
 โดยเฉพาะ ที่มาเติมอันนาขึ้นนั้นจะทำให้
 ให้เป็นที่เข้าใจได้ยาก ที่มาเพิ่มอันนา
 ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่สมควร ขอให้เอาออก
 เสียดีกว่า ขอให้มีแต่กันนาเถอะ

หลวงสินธุกิจปรีชา (กรรมมาธิการ) : ที่คณะกรรมมาธิการได้เคยมอานานี้ไม่ได้ทำให้พระราชบัญญัตินี้เสียรูปไป เป็นแต่อธิบายสิ่งซึ่งราษฎรได้ใช้กันอยู่แล้วคืออานนาในพระราชบัญญัตินี้ คือพื้นที่นาซึ่งมีคันนาโดยรอบเรียกว่าอานนาหนึ่ง อานนาเป็นศัพท์ซึ่งชาวนาใช้กันทั่วไปอยู่แล้ว แต่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้เพราะเหตุว่าคันนาในพระราชบัญญัติผิดกับคันนาที่ใช้กันอยู่เดิม คันนาในพระราชบัญญัตินี้มีคันนาอยู่โดยรอบ ก็หมายความว่าอานนาหนึ่ง แต่ไม่ใช่เกณฑ์ให้ราษฎรทำขึ้นอีก

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : กรรมมาธิการ บอกว่าไม่ได้แก้ไขอะไร เป็นแต่ขยายความให้ชัดเท่านั้น

ร.ต. ถัด รัตนพันธ์ (พิทลุง) : ถ้าเช่นนั้นควรจะวิเคราะห์ศัพท์ข้ออื่นอีกหนึ่ง เพราะที่กรรมมาธิการ บอกว่าใช้กันทั่วไปนั้นไม่จริง เพราะบ้างได้ไม่มีบ้างได้เรียกหัวนาด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้นชาวบ้างได้ไม่รู้อะไรเลย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : พูดกันมากแล้ว ขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยผู้ใดเห็นควรให้เป็นไปตามที่คณะกรรมมาธิการเสนอมา ขอได้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือพร้อมเพรียงกัน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้อนุมัติให้เป็นไปตามที่กรรมมาธิการนี้เสนอมา ต่อไปขอให้เลขาธิการสภา ฯ อ่าน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร : มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗

นายปรีกษ์ แก้วปลั่ง (สุรินทร์) : การที่กรรมมาธิการเติมข้อความในวรรค ๒ ของมาตรา ๗ นี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรจะเพิ่มดังที่กรรมมาธิการเขียนมา เพราะว่าข้อความที่กรรมมาธิการเพิ่มเติมมานี้จะทำให้เกิดความยุ่งยากขึ้นในบรรดาชาวนาที่มีเขตติดต่อกัน เพราะว่าในการที่จะตั้งกรรมการให้ไปชี้ขาดให้ทำคันนาตรงไหน ให้ทำกานบนที่ของใครได้นั้น โดยมากมักจะไม่ได้รับความยุติธรรม ในบรรดาผู้ที่ถูกทำคันนากันนั้นชักตัวอย่างง่าย ๆ เกี่ยวแก่การทำทางคงปฏิบัติมาแล้ว มักจะไม่ได้รับความยุติธรรมในการที่จะเอาที่ดินของบุคคลมาทำทาง ถ้าหากว่าเป็นที่ดินของก้านั้นผู้ใหญ่บ้านหรือว่าคณะกรรมการแล้ว แม้ว่าทางนั้นจะอ้อมหรือคดทางไหนก็ทำทางนั้น แต่ว่าถ้าเป็นของบุคคลอื่น ซึ่งไม่มีหน้ามตาที่นับ

ถือ มักจะผ่านที่ดินนั้นไป ในการทำคั้น
 นาและคูนาตาม พระราชบัญญัติก็จะต้องทำ
 ทำนองเดียวกันนั้น คือให้เจ้าหน้าที่หรือ
 ว่าต่งกรรมการไปพิจารณาชี้ขาดว่าผ่านที่
 ดินของใครไป ตามที่เขียนเพิ่มเติมไป
 แล้ว เจ้าของที่ดินจะไม่ได้รับความยุติ-
 ธรรมเป็นแน่ที่เกี่ยว และจะทำความยุ่ง
 ยากขึ้นทุกๆ ไป ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่สมควร
 จะเติมข้อความลงไป เพราะกฎหมายนี้
 ในมาตรา ๗ บัญญัติไว้ชัดแล้วว่าผู้ที่มีที่
 นาคือต่อนั้น จะต้องร่นกันนามาทงสอง
 ข้าง และอีกฝ่ายหนึ่งก็ร่นทางโน้นมา เมื่อ
 ไม่ปฏิบัติตามก็กำหนดโทษก็พอแล้ว จะ
 ไปทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมขึ้น ทั้งนี้
 ข้าพเจ้าขอให้สภา ฯ วินิจฉัย

นายพัน สุพรรณ สาร (กรรมมา
 ธิการ) : การที่คณะกรรมการได้เติม
 วรรค ๒ ในมาตรา ๗ ลงไปนั้นก็ด้วยความ
 ประสงค์ที่จะให้มีความเรียบร้อย
 เกิดขึ้นต่อบรรดาประชาชนชาวนา แต่
 เป็นการแน่เสียเหลือเกินว่า ความคิด
 ความเห็นของบุคคลแต่ละคนนั้นย่อมจะ
 ตรงกันไม่ได้ ความเห็นของคณะกรรมการ
 ธิการที่ได้เติมลงไปนั้น ก็มีความเห็นไป
 ในทางดีที่จะช่วยบรรเทาข้อยุ่งยากใน
 เรื่องการ เป็นถ้อยเป็น ความ หรือว่าเกิด

คดีขึ้น ในกรณีที่จะร่นตาม มาตรา ๗
 วรรค ๑ ออกไป คนละ ๕๐ เซนติเมตร
 ไม่ได้ที่จะต้องเติมเช่นนั้น อาศัยเหตุอัน
 นั้น แต่ละท้องถิ่นต่างมีลักษณะต่างกัน
 ถ้าหากว่าที่นาที่มีราคาถูกโดยไม่มีสิ่งสำ-
 คัญหรือที่เป็นป่าเป็นดง แม้ว่าจะซุกเข้าไป
 แนวเขตคนละสักวาหรือว่ากี่เมตรก็อาจจะ
 ตกลงกันได้โดยง่าย แต่ว่าถ้าหากเป็นที่ดิน
 ที่เจริญแล้วหรือเป็นที่นาอย่างในจังหวัด
 พระนครและธนบุรีเช่นนั้นแล้ว การที่จะ
 ถอยหรือการที่จะร่นนั้น ถ้าหากว่าไม่
 สามารถที่จะทราบแนวเขตได้แล้ว เป็นการ
 เสียสละกันยาก ที่ดินในภาคต่างๆ ไม่
 เหมือนอย่างทางภาคที่ใช้นาคำ เพราะ
 เหตุว่าโดยปกติไม่ค่อยจะมีคั่นนาเป็นเขต
 นก และคำว่าเขตนั้น อาจจะมีนัยได้ถึง
 สองนัย ซึ่งจะก่อให้เกิดความยุ่งยากขึ้น
 คือเรียกตามเขตโฉนดหรือตามหนังสือ
 สำคัญสำหรับที่ดินอย่างหนึ่ง หรือว่าเขต
 ปกครองอย่างหนึ่งได้มีกรณีเกิดขึ้นเสมอๆ
 ในภาคกลางนี้ และเป็นกรณียุ่งยากแก่
 โรงเรียนด้วยก็คือเรื่องบุกรุกนากัน ถ้า
 ใครผ่านเรื่องขึ้นมาแล้วจะทราบได้ดี เพราะ
 ฉะนั้น จะเขียนหนังสือ วรรคเดียวตาม
 มาตรา ๗ ว่าให้ไปร่นคนละ ๕๐ เซนติ
 เมตร นั้นอาจจะเป็นความสะดวกแก่เจ้า

ของนาในที่นาที่ไม่มีราคานัก แต่ที่นาม
 ราคาตั้ง ๒๐๐-๓๐๐ หรือมากกว่า
 แล้ว อาจจะไม่สะดวกในการร่นแนวเขต
 เพราะฉะนั้นกรรมวิธีการ จึงตั้งปัญหาขึ้น
 อีกข้อหนึ่งว่า ถ้าหากว่าในการร่นคนละ
 ๕๐ เซนติเมตรนั้น ถ้าหากว่าเกิดปัญหา
 ขึ้นอย่างไรก็ตาม ตกกลงกันไม่ได้ทั้งหา
 แนวเขตไม่ได้ หรือว่าไม่มีคันทนา สมมติ
 ว่านามีเขตอยู่ตามท้องร้อง แต่ความจริง
 ไม่ตรงกับเขตของเขา ในกรณีเช่นนี้เป็น
 เรื่องที่โต้เถียงกันมากที่สุด บุคคลใดมี
 โฉนดก็ถือตามโฉนด อีกฝ่ายหนึ่งเขา
 อาจจะทำตามเขตคันทนา ซึ่งเขา ปกครอง
 อยู่ก็ได้ เพราะฉะนั้นกรรมวิธีการจึงมา
 คำหนึ่งว่า ถ้าเกิดกรณีเช่นนี้แล้ว การ
 ตกกลงก็ตกลงกันไม่ได้ ถ้าจะร่นกันคน
 ละ ๕๐ เซนติเมตร ถ้าตกลงกันไม่ได้
 ผลร้ายก็เกิดขึ้น นาที่ยังไม่ได้ทำคันทนา
 เพราะเหตุว่าคันทนาและคูไม่ได้ทำแล้วก็ยัง
 ไม่มีผลอย่างใด ด้วยเหตุนี้กรรมวิธีการ
 จึงได้เติมมาตรา ๗ วรรค ๒ ลงไป คือ
 ให้มี คณะกรรมการ ชัน ชุดหนึ่งคือประ-
 กอบด้วยนายอำเภอ เจ้าพนักงาน กำนัน
 ท้องที่สามคนด้วยกัน ให้นายอำเภอเป็น
 ประธาน กรรมการไปจัดการ พิจารณา
 ชาติให้ทำไปก่อน คือที่เราเรียกว่าชัชาติ

ให้ทำไปก่อนนั้นก็หมายความว่าจะให้คันทนา
 ได้เกิดขึ้นสมความมุ่งหมายของรัฐบาล
 แต่การชัชาตินี้อาจจะมีทั้งผิดและถูกเรา
 จึงเขียนไว้ว่าไม่เป็นการตัดสิทธิเพราะว่า
 จะไปฟ้องร้องไม่ได้ หรือไม่ได้มุ่งหมาย
 จะไปในทางที่เข้าใจกันอย่างนั้น

อีกอย่างหนึ่งแทนที่จะมีกรณีตกลง
 กันได้ลำบาก คณะกรรมการชุดหนึ่งคือ
 นายอำเภอ กำนันกับเจ้าพนักงานชล
 ประทาน ซึ่งบุคคลพวกนี้เรารู้กันแล้ว
 ว่าเป็นบุคคลที่ ชาวนาเคารพนับถืออยู่
 แล้ว การที่เขามาชี้ เขาอาจจะบอกเหตุผล
 ชัดเจนให้ชัดเงินได้อีก ก็อาจจะระงับคดี
 ได้โดยไม่ต้องฟ้องร้องกัน ถึงโรงถึงศาล
 นี่เป็นการ ช่วยเหลือมิให้กรณีวิวาทกัน
 นั้นยุ่งยากลุกลามไป เพราะเหตุว่าการที่
 เขาไปชี้ เขาไม่ได้หลับตาชัชาติ เขาก็
 ต้องอาศัยเหตุผลคันทนามีอย่างไร เขาก็จะ
 ต้องโต้สวนกันอีก เหตุผลสอง ประการ
 คือเพื่อให้คันทนาดำเนินไปได้โดยรวดเร็ว
 ประการที่สองคือไม่ให้คดีไปสู่โรงศาล
 มากขึ้น เท่าที่กรรมวิธีการแก่มานี้ ข้าพเจ้า
 หวังใจว่าท่านสมาชิกได้อ่านดูแล้ว คงจะ
 เข้าใจและเห็นว่า ควร จะให้คงไปตามที่
 คณะกรรมการเขียนมา

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
ข้าพเจ้าขอให้ที่ประชุมวินิจฉัย ผู้ใดเห็น
ควรให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการธิการ
เสนอมา ขอให้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือพร้อมเพรียงกัน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
เป็นอันว่าที่ประชุมอนุมัติให้เป็นไป
ตามที่คณะกรรมการธิการเสนอมา ต่อไป
ขอให้เลขาธิการสภา ฯ อ่าน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร :
มาตรา ๘

นายบุญโญ อินทวิวัฒน์
(เชียงใหม่) : มาตรา ๘ ข้าพเจ้า
พิจารณาตามคำชี้แจงของกรรมการ
ที่ว่าคั่นนากับอ้นนาต่างกัน ในมาตรา ๘
“พื้นที่นาในท้องที่ใดมีระดับลาดชันมาก
และเมื่อได้จัดทำคั่นนาและคูนาตาม
ลักษณะ” คำว่าคั่นนาคง
เป็นอ้นนาจึงจะถูกต้องตามคำแถลงของ
กรรมการที่ได้แถลงมานั้น และที่ตัด
คำว่า “ตามที่เห็นสมควร” ข้าพเจ้ายังไม่
เห็นด้วย ควรให้คงไว้ตามร่างเดิม
คือว่า “อ่านได้ความว่า “ให้เจ้าของนา
จัดทำคั่นนาในที่นาของตนเพิ่มขึ้นอีกตาม
สมควรในทุก ๆ ระยะของระดับดินที่ต่าง

กันระหว่างยี่สิบห้าถึงห้าสิบเซนติเมตร
ตามที่เห็นสมควร”

พ.อ. พระอุดมโยธาธิยุต
(ประธานกรรมการ) : เมื่อคณะกรรมการ
ธิการได้ชี้แจงให้ทราบแล้วว่า อ้นนากับ
คั่นนานั้นไม่เหมือนกัน คั่นนานั้นหมาย
ความว่าคั่นดินที่ได้ยกขึ้น ส่วนอ้นนานั้น
หมายความว่าที่นาซึ่งมีคั่นนาเป็นขอบเขต
เพราะฉะนั้นมาตรา ๘ จึงได้ใช้ว่าคั่นนา
ไม่ใช่อ้นนา

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
ข้าพเจ้าขอให้ที่ประชุมวินิจฉัย ผู้ใดเห็น
ควรให้เป็นไปตามร่างที่คณะกรรมการ
เสนอมาขอให้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือพร้อมเพรียงกัน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
เป็นอันว่าที่ประชุมอนุมัติให้เป็นไป
ตามร่างที่คณะกรรมการเสนอมา ผ่าน
ไป ขอให้เลขาธิการสภา ฯ อ่าน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร :
มาตรา ๙ มาตรา ๑๐

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์
(อุบลราชธานี) : ในการที่กรรมการ
ได้เพิ่มมาตรา ๑๐ วรรค ๒ ขึ้นนั้น
ข้าพเจ้าไม่เห็นชอบด้วย เพราะพุกง่าย ๆ

กว่า ในกรณีที่ผู้ใดทำให้คันทนาหรือคูนาศเสียหาย ผู้นั้นมีหน้าที่ซ่อมแซมนั้นเป็นไปตามหลักกฎหมายทั่ว ๆ ไปอยู่แล้ว และการที่คณะกรรมการมาบัญญัติขึ้นว่าถ้าผู้ใดสัญจรทำให้คันทนาเสียหายไป เพื่อประโยชน์ของการทำคันทนา ก็ต้องซ่อม เพราะฉะนั้น ก็คือกลับไปว่าผู้ใดทำให้เสียหายไม่ใช่เพื่อประโยชน์ในการทำนาก็ไม่ต้องซ่อมแซม เช่นนี้เมื่อตีกลับไป เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นควรให้ตัดออก และอีกประการหนึ่ง ในการที่กรรมการบัญญัติว่าผู้หนึ่งจะต้องมีหน้าที่ซ่อมแซม เช่นนี้ ข้าพเจ้ายังไม่เห็นชอบด้วย เพราะว่าในเรื่องค่าเสียหายนั้นถึงแม้ผู้หนึ่งทำให้เสียหายแล้ว เจ้าของนาก็ชอบที่จะซ่อมแซมคันทนาและคูนาศของตนเองได้ โดยเรียกค่าเสียหายเป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหาก การที่จะบังคับให้ต้องซ่อมแซมเช่นนี้ก็ไม่ใช่เป็นการสมควร จึงควรให้ตัดออก

นายพัน สุพรรณสาร (กรรมการ) : การที่กรรมการเติมมาตรา ๑๐ วรรค ๒ ลงไป ก็โดยระลึกถึงข้อเท็จจริงอย่างหนึ่ง ก็คือในวิธีทำนานั้นมีธรรมเนียมประเพณีอยู่ว่า สมมติว่านาข้าพเจ้าอยู่หลังบ้าน ข้าพเจ้าทำนาค้นแล้ว ส่วนนาไกล ๆ นั้นที่ยังไม่

เสร็จก็มักจะออกไม่ได้ โดยปกติเมื่อเขาทำนากันนั้นไม่มีกฎหมายบังคับ ก็ผ่อนผันกันให้เดินไปได้ อย่างนาที่อยู่ไกลบ้านก็จะออกไม่ได้ ที่นี้เขผ่อนผันกันให้เดินตามคันทนาไปได้ นี่ข้อเท็จจริงที่ปฏิบัติอยู่ทุกวันนี้ ที่นี้เมื่อมีปัญหาตามที่พระราชบัญญัตินี้ว่า ถ้าใครทำให้คันทนาเสียหายก็ต้องซ่อมแซมนั้นด้วย ถ้าไม่ซ่อมแซมก็มีผิดตามมาตรา ๑๘ เพราะฉะนั้น เจ้าของนามีหน้าที่ที่จะต้องทำคันทนา มีหน้าที่ที่จะต้องซ่อมคันทนาอยู่ ๒ ประการนี้ ถ้าไม่ซ่อมแล้ว มีความผิดตามมาตรา ๑๘ เพราะฉะนั้น กรรมการจึงคิดว่าถ้าเจ้าของนาเขาพยายามสงวนและหวงแหน โดยมีกฎหมายบังคับ เช่นนี้แล้ว คนที่มีนาอยู่นอก ๆ จึงจะผ่านไปทำนาได้ เพราะว่าที่ดินของเขา ๆ ไม่ให้ไปจะทำอย่างไร นี่จะเป็นการเดือดร้อน คือการผ่อนผันสั้นยาวที่เขาปฏิบัติกันมาได้ เพราะเหตุว่าถ้าหากว่าทำคันทนาเสียหายพังไปแล้ว เขาไม่ซ่อมแซมเขาก็มีความผิด ฉะนั้นเราจึงเติมมาตรา ๑๐ วรรค ๒ ลงไปว่า “ในกรณีที่ผู้ใดมีความจำเป็นในการสัญจรผ่านคันทนาหรือคูนาศเพื่อประโยชน์ในการทำนาและทำให้คันทนาหรือคูนาศของผู้อื่น

เสียหาย ผู้หนึ่งมีหน้าที่ซ่อมคันนหรือคูนานี้ ให้เป็นไป ตามความในวรรคก่อน” ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าเรายอมให้ไปได้แต่เฉพาะ สัญจรเพื่อประโยชน์ในการทำนาเท่านั้น คนอื่นไปไม่ได้ และถ้าทำให้เสียหายก็จะต้องมีหน้าที่ซ่อมคือว่าให้เป็นไปตามวรรคก่อน คือหมายความว่าเมื่อตนมีความจำเป็นที่จะออกไปทำนาไม่ได้ก็จะต้องอาศัยเดินตามคันนาเขา ถ้าคันนาเขาพังก็ต้องซ่อมให้เขา ยกตัวอย่างข้าพเจ้ามีเลื่อนอันหนึ่ง ไปใช้ใส่ข้าว ปลูกจะต้องออกไปทำนา แต่ว่านาของเขาทำหมดแล้ว ข้าพเจ้าไม่สามารถที่จะยกเลื่อนคันนาเขาได้ เพราะข้าวเขาจะเสียหาย ข้าพเจ้าก็ต้องไปตามคันนาของเขา เมื่อเราซุกของเขาแล้ว ก็มีหน้าที่จะต้องทำของเขาให้ดีเป็นบทบังคับอยู่ว่า ถ้าตัวจะใช้ประโยชน์ในการทำนาเขาให้เขาเสียหายแล้ว จะต้องทำให้เขา ถ้าไม่ใช่ประโยชน์เพื่อในการทำนาแล้ว อย่างตัวอย่าง สมมติว่า ข้าพเจ้าเป็นเจ้าของนา ถ้าใครจะมายกเลื่อนยกล้อ ข้าพเจ้าก็ไม่สามารถที่จะยกเลื่อนยกล้อไปได้แล้ว ข้าพเจ้าก็จำเป็น จะต้องเดินตามคันนาเมื่อข้าพเจ้าทำให้เสียหาย ก็จำเป็นจะต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว จริงอยู่ในหลักกฎ-

หมายทั่วไปมีข้อความอย่างว่านั้น แต่ว่าในกรณีนี้ไม่ได้หมายความว่าจะให้ไปเป็นความกัน แต่หมายความว่าเพื่อความจำเป็นในการสัญจรของท่านแล้ว ท่านก็ผ่านคันนาข้าพเจ้าได้ แล้วท่านก็ทำให้ดี ถ้าหากว่าไม่เขียนไว้ เปิดโอกาสไว้เช่นนี้ ถ้าข้าพเจ้าไม่ยอมก็จะหาว่าได้มีการบุกรุกก็ได้ด้วย

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ (อุบลราชธานี) : ตามที่กรมการชี้แจงนั้นยังสนับสนุนว่ามาตราที่กรมการเพิ่มขึ้นนี้จำเป็นจะต้องตัดออก คือท่านให้เหตุผลว่าคนอื่นสัญจรไม่ได้ ต้องเฉพาะผู้ที่ไปทำนาเท่านั้น จึงสัญจรได้ ข้าพเจ้าคิดว่าท่านมาใช้ในหลักกฎหมายทั่วไปหรืออภิปรายคลาดเคลื่อน อีกประการหนึ่งในเรื่องที่ท่านว่าจะบังคับให้ซ่อมก็เป็นการบังคับในเรื่องเรียกร้องค่าเสียหายนั้นข้าพเจ้าก็คิดว่าเป็นไปไม่ได้ ถ้าคนนั้นไม่ซ่อมก็ผิดตามมาตรา ๑๘ เช่นนั้นแล้วการซ่อมก็เรียกค่าเสียหายได้ตามบทกฎหมายทั่วไป

อีกประการหนึ่งมีบทบังคับไว้ให้เดิน เมื่อมีกฎหมายบทหนึ่งแล้ว ก็เดินได้ เช่นนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าก็คลาดเคลื่อนอีก

การที่จะไปได้หรือไม่นั้นย่อมแล้วแต่ความตกลงกับเจ้าของนา ถ้าเจ้าของนาเขาไม่ตกลงแล้ว การมีกฎหมายบทนั้นก็ไม่มีประโยชน์อะไร เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าคิดว่า การเข้าใจกฎหมายเช่นนั้นไม่ถูกต้องอีก เพราะว่า การจะไปขุดคันทนาของคนอื่น โดยผลการนั้นย่อมเป็นไปไม่ได้ แม้ว่าท่านกับข้าพเจ้ามีนาติดต่อกัน ถ้าท่านมาขุดคันทนาของข้าพเจ้า ๆ จะฟ้องท่านฐานทำให้เสียทรัพย์ หรือ ประการอื่นเป็นแน่

เพราะฉะนั้น ที่กรรมวิธีการข้าง เช่น นั้น ไม่เป็นการลบล้างอะไรเลยยิ่งกว่านั้นแล้ว การบังคับให้ช่อมนาของคนอื่นโดยมีบทกฎหมายทั่วไปอยู่แล้วเช่นนี้เป็นการเพิ่มภาระยิ่งกว่าลักษณะทั่วไปของกฎหมาย การสัญจร ไปได้หรือไม่นั้น ตามที่กรรมวิธีการข้างนั้นเป็นไปไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของนา เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าคิดว่าควรตัดออกเสียดีกว่า

นายพัน สุพรรณสาร (กรรมวิธีการ) : ที่ท่านบรรยายนั้นหนักไปในทางแง่กฎหมาย ท่านไม่ได้คิดถึงในทางปฏิบัติให้มาก และท่านไม่ได้คิดถึงธรรมเนียมประเพณีประกอบด้วย และถ้าจะตีความหนักไปในทางนั้นก็ได้อีก

ข้าพเจ้าไม่อยากจะเถียง ก็ว่าเมื่อมีความจำเป็นในการทำนาก็อาศัยตามมาตรา ๑๐ วรรค ๒ เดินไป โดยไม่ต้องตกลงกับท่าน เมื่อข้าพเจ้าทำให้ท่านเสียหาย ข้าพเจ้าก็ทำให้ท่านตีตามมาตรา ๑๐ นี้แล้ว ท่านมีสิทธิอะไรจะมาฟ้องร้องข้าพเจ้า ปัญหาในเรื่องที่ว่าเดินลงไป จะมีประโยชน์หรือไม่ มีประโยชน์ ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่เขียนไว้แล้ว ก็จะเกิดไม่ยอมให้ผ่านไปได้ คือหมายความว่าเจ้าของต้องรักษาคันทนาและคูนานา ถ้าหากว่าไม่เขียนบังคับไว้เช่นนั้นแล้ว ใครเดินผ่านข้าพเจ้าไม่ยอมแน่ แต่เมื่อเขามีความจำเป็นเช่นนั้นแล้ว ก็เดินผ่านไปได้ และเมื่อเขาทำให้เสียหายแล้ว ก็ไม่มีสิทธิอะไรที่จะไปเรียกค่าเสียหายอีก เพราะว่าข้าพเจ้ามีสิทธิตามมาตรา ๑๐ วรรค ๒ อยู่แล้ว เมื่อข้าพเจ้าทำให้คันทนาเสียหาย ข้าพเจ้าก็ซ่อมแซมให้ท่านแล้ว ยิ่งกว่านั้นเราก็ได้คำนึงถึง ประมวลแพ่งเหมือนกัน นั้นเป็นการแปลกฎหมาย ข้าพเจ้าแปลในทางปฏิบัติแล้วท่านก็ไม่มีสิทธิในการที่จะไปฟ้องเรียกค่าเสียหายจากข้าพเจ้าเลย ข้าพเจ้าไม่ได้ทำให้ท่านเสียหายอะไร ข้าพเจ้าทำของท่านเสีย ข้าพเจ้าก็ทำให้ท่านตีแล้ว และในประมวลกฎ-

หมายแพ่ง ฯ บรรพ ๔ เกี่ยวกับเรื่องทาง
 จำเป็นซึ่งคล้าย ๆ กับในเรื่องภาวะจำยอม
 แต่ในเรื่องทางจำเป็นนี้ไม่ได้อยู่ในหมวด
 เดียวกัน ทางจำเป็นนี้เมื่อผู้ใดมีความ
 จำเป็นไม่มีทางจะออกอะไรเหล่านี้ เราก็ก
 ออกไปได้ หรือขอให้ศาลบังคับให้ออก
 ไปได้ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าชาวนาทำ
 นาเสียหายแล้ว ข้าพเจ้าออกไม่ได้
 ข้าพเจ้าก็ไปร้องต่อศาล ต่ออำเภอว่าจะ
 ออกไปได้น่าก็ท่วมหมดแล้ว เพราะ
 ฉะนั้นจึงไม่มีประโยชน์อะไรในการที่จะ
 ตัดออก การที่เขียนไว้แบบนี้เป็นวิธี
 ทางที่ตกลงกันได้ง่าย เพราะฉะนั้น
 ข้าพเจ้าไม่เห็น พ้องด้วยกับข้อก้ำน ของ
 ท่านเลย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
 ข้าพเจ้าขอให้ที่ประชุมวินิจฉัย ผู้ใดเห็น
 ควรให้เป็นไปตามที่กรรมการเสนอมา
 ขอให้ไปรคยก็มีขึ้น

สมาชิกยกมือ ๒๐ นาย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
 ผู้ใดไม่เห็นด้วย ขอให้ไปรคยก็มีขึ้น

สมาชิกยกมือ ๑๒ นาย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
 เป็นอันว่าที่ประชุมเห็นสมควรให้เป็นไปตาม

ที่กรรมการเสนอมา ผ่านไป ต่อไป
 ขอให้เลขาธิการสภา ฯ อ่าน

เลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร :

มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓
 มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖
 มาตรา ๑๗

ร.ต. ถัดรัตน์พันธุ์ (พัทลุง) :
 มาตรา ๑๗ นี้ มีคำว่า มาตรา ๕ อยู่ใน
 ในบรรทัดที่ ๒ อ่านแล้วได้ความว่า
 “เจ้าของนารายใดละเลยไม่ลงมือจัดทำ
 กัณหาและ กุณา ในกำหนดหกเดือน....
 แล้วก็ตามตรา ก็ว่าไม่มี “ตาม”

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
 มี “ตามมาตรา ๕” ของท่านเห็นจะผิด
 ขอให้เลขาธิการสภา ฯ อ่าน

เลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร :

มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐
 มาตรา ๒๐ ทวิ มาตรา ๒๑

ร.ท. ชุนศรไกรพิศิษฏ์ (อุดร-
 ธานี) : มาตราที่ข้าพเจ้าขอแปรญัตติ
 แต่ที่กรรมการจะยอมหรือไม่ ไม่
 ทราบ แต่ขอให้มาพูดกันในสภา ฯ เพราะ
 เหตุว่าข้าพเจ้าแปรมา ๒ มาตรา แล้ว
 ซึ่งกรรมการยอมมาแล้ว ก็ปรับลด
 จาก ๑๐๐ บาทเป็น ๑๒ บาท และ
 ปรับลดจาก ๒๐๐ บาทเป็น ๑๐๐

บาทก็ยอม แต่มาตราหน้าเจ้าขอเดิม “เจตนา” ลงไป ระหว่างผู้ใด กับ ก่อ คือความเดิมมีว่า “ผู้ใดก่อให้เกิดการเสียหายแก่การบังคับน้ำ ในการทำนาโดยทำ อย่างหนึ่งอย่างใดแก่คันนา คุนากดี หรือ ชัดขวางไม่ยอมให้จัดทำคันนา คุนากดี มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่ง พันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ ทั้งปรับทั้งจำ” แต่ในเรื่องการปรับ และ ให้จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน ปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาทนั้น ข้าพเจ้าไม่ได้ขอแก้ไข เช่นข้าพเจ้าเห็นว่า การลงโทษควรจะลง โทษผู้เจตนายิ่งกว่าผู้ไม่ได้เจตนา หรือ หมายความว่า ข้าพเจ้า ขอเดิมคำว่า “เจตนา” คือว่าผู้ใดเจตนาก่อให้เกิดการเสียหายแก่การบังคับน้ำ...” แต่คณะกรรมการไม่เห็นด้วย เพราะเหตุว่า อาจจะมี ความเสียหายมากกว่าก็ได้ เพราะ ตาม ธรรมดา กฎหมายนี้ ไม่ใช่กฎหมาย อาญา เพราะฉะนั้นควรบ่งให้ชัด ถ้าหากว่าเจตนาก่อให้เกิดความเสียหายอย่าง หนึ่งอย่างใดแก่คันนาคุนากดีตามที่ข้าพ- เจ้าเขียนไว้เห็นว่าเป็นการ สมควร อย่าง ยิ่งที่จะลงโทษ เฉพาะผู้ที่มีเจตนาเท่านั้น ถ้าจะให้ผู้ที่ ไม่มี เจตนา กับ ผู้ที่มีเจตนา มี ความผิดเท่ากันนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ถูกต้อง

ตามหลักกฎหมาย เพราะฉะนั้นจึง ขอเดิมคำว่า “เจตนา” ลงไปให้เด่นชัดขึ้น

พ.อ.พระอุดมโยธาธิบดี (ประ- ธานกรรมการ) : กรรมการได้ พิจารณาข้อเสนอ ของ ผู้เสนอแปร ญัตติ โดยรอบคอบแล้ว เห็นว่าด้วยคำที่เขียนไว้ ในบทบัญญัติเดิมนั้นเป็นการกล่าวโดยชัดแจ้ง กล่าวคือว่าถ้าผู้ใดก่อให้เกิดการเสียหายนั้น หมายความว่า เป็นเจตนาอยู่ใน ตัว ไม่ใช่กินความถึงผู้ไม่เจตนาเพราะ ฉะนั้นถ้าเดิมคำเจตนาไปด้วย จะทำให้ เป็นการหัวท้าวมากเกินไป เกี่ยวกับ ด้วยคำสำนวน มากกว่ามาจากเจตนาก่อให้เกิดเสียหาย ถ้าผู้ใดไม่มีเจตนาก่อให้เกิดเสียหายแล้ว เราก็ไม่ลงโทษผู้กระทำนั้น

ร.ท. ขุนศรีไกรพิศิษฐ์ (อุดร- ธานี) : ข้าพเจ้าขอให้ท่านสมาชิกผู้มี เกียรติทั้งหลายได้พิจารณาตามที่กรรมมา- ธิการชี้แจงเมื่อก่อน ว่าถ้าเขียนไว้ว่าผู้ใด ก่อให้เกิดการเสียหายแก่การบังคับน้ำ... นั้นหมายถึงเจตนา แต่ว่าถ้าไม่เจตนา แล้วก็จะไม่เอาความผิด เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า ท่าน กรรมการ ควร จะ เขียนไว้ให้ชัดจะมีดีกว่าหรือ ถ้ามีการ ก่อให้เกิดอาชญาทั้งเจตนาหรือว่า ไม่เจตนา ก็ได้ แต่ว่าที่เขียนไว้หมายถึงเฉพาะ

เจตนาแล้ว ก็ขอให้เติมคำว่า “เจตนา” ลงไปเสียให้เด่นชัดจะชอบคุณอย่างยิ่ง

พ.อ. พระอุดมโยธาธิบุตร (ประธานกรรมการ): ในแง่กฎหมาย กรรมการคนหนึ่งได้ชี้แจงแล้วว่า ที่นี้ข้าพเจ้าอยากจะใคร่ชี้แจง ในแง่ความเสียหายในทางปฏิบัติอัน จะเกิดขึ้น ทั่วไป การที่ผู้ใดจะทำลายกันนา จะเจตนาหรือไม่เจตนาแล้ว แต่ว่าผลที่เสียเกิดขึ้นแล้วก็คือว่า เจตนาที่เสียไม่เจตนาที่เสียทั้งนั้น ถ้าสมมติว่าถ้าใครเขาขอบเข้าไปทำลายสะกิดชนิดหนึ่ง ถ้าน้ำมากจนพรั่งก็จะเป็นรูโหว่ใหญ่ขึ้น ก็จะทำให้ความเสียหายขึ้นอย่างมากมาย กรรมการเห็นว่าจะเจตนาหรือไม่เจตนา นั้น ก็มีผลเท่ากัน ในทางผลเสียหายส่วนรวม กันนั้นก็จะไม่มีประโยชน์เลย ก็จะมีการลักเจาะกัน ได้ตามใจ เพราะฉะนั้นการเติมหรือไม่เติมนั้น กรรมการระลึกถึงประโยชน์ของราษฎรด้วย จึงเห็นว่าไม่ควรเติมตามที่มีผู้ เสนอแปรญัตติ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ข้าพเจ้าขอให้ที่ประชุมวินิจฉัย ผู้ใดเห็นควร ให้เป็น ไปตามที่คณะกรรมการ เสนอมา ขอได้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือพร้อมเพรียง

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : เป็นอันว่าให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ เสนอมา ต่อไปขอให้เลขาธิการสภาฯ อ่าน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร : มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : หมทวาระที่ ๒ แล้ว ต่อไปพิจารณาในวาระที่ ๓ ผู้ใดเห็นควรให้พระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือพร้อมเพรียงกัน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้อนุมัติ ให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ ในวาระต่อไปขอให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติอัตราค่าภาคหลวงตีบุก พุทธศักราช ๒๔๘๔ ของรัฐบาล

พ.อ.พระบริภณทัยุทธกิจ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเศรษฐกิจ): ก่อนอื่นรัฐบาลขอแก้มาตรา ๕ คือมาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการมีหน้าที่รักษาการ แก่เป็น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเศรษฐกิจ

รัฐบาลขอเสนอร่างพระราชบัญญัติ พิกัดอัตราค่าภาคหลวงตีบุก (ฉบับที่ ๒)

พุทธศักราช ๒๔๘๔ โดยมีหลักการวางหลักเกณฑ์การคำนวณเรียกเก็บค่าภาคหลวงตีบुकสำหรับตีบुकที่ลดลงแล้ว และให้ใช้ได้ทั่วประเทศ เหตุผลก็คือว่า บัดนี้ในประเทศเราค่าตีบุกโดยวิธีส่งแร่ออกไปขายต่างประเทศ จนบัดนี้ไม่มีผู้ทำการลดตีบุกภายใน ประเทศแล้วส่งเนื้อตีบุกออกไป โดยประการเช่นนี้ไม่มีหลักเกณฑ์ใดที่จะเก็บค่าภาคหลวง นอกจากในมณฑลปัตตานีซึ่งใช้ประกาศพระบรมราชโองการลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๓ ซึ่งประกาศฉบับนี้เป็นอันพ้นสมัยแล้ว ซึ่งประกาศพระบรมราชโองการเช่นนี้ จะต้องแยกธาตุตีบุกทุกๆ แห่ง เพราะฉะนั้นรัฐบาลขอเสนอต่อสภาฯ นี้เพื่อพิจารณา

ไม่มีสมาชิกคัดค้าน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นประการใด ข้าพเจ้าขอให้ประชุมวินิจจัย ผู้ใดเห็นควรรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ขอให้ไปรคยก็มีอัน

สมาชิกยกมือพร้อมเพรียงกัน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : พร้อมเพรียง ที่ไม่เห็นด้วยไม่มี เพราะฉะนั้นเป็นอันรับหลักการแห่งร่างพระ-

ราชบัญญัติฉบับนี้ ส่งกรรมการสามัญหรือวิสามัญ

พ.อ.พระบริภัณฑ์ยุทธกิจ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเศรษฐกิจ): ขอส่งกรรมการวิสามัญ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : รัฐบาลขอส่งกรรมการวิสามัญ ๕ นาย เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ข้าพเจ้าถือว่าที่ประชุมอนุมัติ

พ.อ.พระบริภัณฑ์ยุทธกิจ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเศรษฐกิจ): รัฐบาลขอเสนอตั้ง ๒ นาย คือ ๑. พระประจันต์จันนิก ๒. นายเต็มศักดิ์ อินทรปาน

นายพิพัฒน์ กังคานนท์ (กาญจนบุรี) : ข้าพเจ้าขอเสนอ ชุนพิพัฒน์สรการ

มีสมาชิกรับรอง

นายเฉลา เตลาณนท์ (ตราด): ข้าพเจ้าขอเสนอ นายฉ่า จาร์สเนตร์ มีสมาชิกรับรอง

นายจิต เวชประสิทธิ์ (ภูเก็ต): ข้าพเจ้าขอเสนอ นายบุญจัตร์ ลิมศิลา มีสมาชิกรับรอง

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร : รายงานกรรมการวิสามัญมีดังต่อไปนี้ ๑. พระประจันต์จันนิก ๒. นายเต็มศักดิ์

อินทรา ปาณ ๓. ขุนพิพัฒน์สรการ
๔. นายฉ่ำ จำรัสเนตร์ ๕. นายบุญจรร
ลิมศิลา

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
แปรญัตติกายในกวัน

พ.อ. พระบริภณทัยุทธกิจ (รัฐ-
มนตรีว่าการกระทรวงการเศรษฐกิจ):
ขอ ๑ วัน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
รัฐบาลเสนอขอแปรญัตติกายใน ๑ วัน
เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ข้าพ
เจ้าถือว่าที่ประชุมอนุมัติ

ในวาระต่อไปขอให้พิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
เพื่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาใน
ทางหลวงประชาธิปไตย ตอนชยันต นคร
สวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ระหว่าง
หลักกิโลเมตรที่ ๑๓๓.๗๐๐ ถึงหลัก
กิโลเมตรที่ ๑๓๔.๘๔๑ พุทธศักราช
๒๔๘๔ ของรัฐบาล

ขุนสมานหารหิตะคดี (รัฐมนตรี):
ก่อนอื่นรัฐบาลขอแก้ร่างมาตรา ๕
ที่ว่าให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาด-
ไทยรักษาการให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัติ คำว่า "กระทรวงมหาดไทย"
นั้น แก้เป็น "กระทรวงคมนาคม"

หลักการก็คือพระราชบัญญัติฉบับ
นี้เป็นการขอเวนคืนที่ดินที่จะสร้าง สะ-
พานข้ามแม่น้ำนครสวรรค์ โดยเหตุที่
ว่าการเวนคืนเช่นนี้ตามพระราชบัญญัติ
ทางหลวงมาตรา ๔๗ จะต้องออกเป็น
พระราชบัญญัติเวนคืนอีกฉบับหนึ่ง
เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงขอเสนอร่าง พระ-
ราชบัญญัติขึ้นมา

ไม่มีสมาชิกคัดค้าน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น
ข้าพเจ้าขอให้ที่ประชุมวินิจฉัย ผู้ใดเห็น
ควรรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
ฉบับนี้ไว้พิจารณาต่อไป ขอได้โปรด
ยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือพร้อมเพรียงกัน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
พร้อมเพรียง ที่ไม่เห็นด้วยไม่มี
เป็นอันที่ประชุมรับหลักการแห่งร่าง
พระราชบัญญัติฉบับนี้ ส่งกรรมการ
สามัญหรือวิสามัญ

ขุนสมานหารหิตะคดี (รัฐมนตรี):
ขอส่งกรรมการสามัญ

ไม่มีสมาชิกคัดค้าน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
รัฐบาลขอส่ง กรรมการสามัญ ชุด ๒
แปรญัตติกายในกวัน

ขุนสมุหหัตถ์ (รัฐมนตรี):
ภายใน ๑ วัน

ไม่มีสมาชิกคัดค้าน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
รัฐบาลขอแปรญัตติภายใน ๑ วัน เมื่อ
ไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ข้าพเจ้า
ถือว่าที่ประชุมอนุมัติ

ในวาระต่อไปจะให้มีการประชุมลับ
ขอเชิญผู้ไม่เกี่ยวข้อง ออกไป ในวาระต่อไป
ข้าพเจ้าได้รับญัตติขอความเห็นชอบใน
การแต่งตั้งกรรมการข้าราชการพลเรือน
ผู้ทรงคุณวุฒิจากท่านนายกรัฐมนตรี ลง
วันที่ ๑๑ สิงหาคม ศกนั้นมีความว่า
ด้วยกรรมการข้าราชการพลเรือนผู้ทรง
คุณวุฒิที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ด้วยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร
ให้ตั้งเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช
๒๔๘๒ บัดนี้จะครบกำหนด ๒ ปีที่
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะดำรงอยู่ในตำแหน่ง
ตามความในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน
พุทธศักราช ๒๔๘๒ แล้ว คณะรัฐมนตรี
จึงได้ประชุมปรึกษาลงมติให้นำความ
กราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ตั้งผู้มีนามต่อไปนี้เป็นการ
ข้าราชการพลเรือนผู้ทรงคุณวุฒิสืบต่อไป

๑. นายนาวาอากาศเอก เทียน
แก่งระคมยง

๒. นายพันตรี หลวงเชวงศักดิ์
สงคราม (ช่วง ชวัญเชิด)

๓. นายนาวาเอก หลวงธำรง
นาวาสวัสดิ์ (ถวัลย์ ธารีสวัสดิ์)

๔. หลวงชำนาญนิติเกษตร
(อุทัย แสงมณี)

๕. พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
วรรณไวทยากร

๖. ขุนสมุหหัตถ์ (ไป๋
โปรคุปต์)

๗. นายพลตรี หลวงเสรีเริงฤทธิ์
(จรูญ รัตนกุล)

จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอ
สภาผู้แทนราษฎร เพื่อขอรับความเห็น
ชอบตามความในมาตรา ๖๗ แห่งพระ-
ราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
พุทธศักราช ๒๔๘๒ และขอให้สภาผู้
แทนราษฎรปรึกษาเป็นเรื่องลับด้วย

ผู้ใดมีความเห็นอย่างไร

นายฉ่ำ จำรัสเนตร์ (นครศรี-
ธรรมราช): ในการที่รัฐบาลเสนอขอรับ
ความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรเรื่อง
การตั้งกรรมการข้าราชการพลเรือนผู้

ทรงคุณวุฒิก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรจะได้รับให้ความเห็นชอบในเรื่องนี้ ข้าพเจ้ายกย่องใคร่ขอถามรัฐบาลว่า กรรมการที่ดำเนินงานเกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนซึ่งเราได้แต่งตั้งไปโดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรนั้นได้มีนโยบายคำนึงถึงความเป็นอยู่ของข้าราชการ ซึ่งมีเงินเดือน ๒๐ บาท หรือต่ำกว่า ๒๐ บาทลงมา เช่นครูประจำบาลทั่วราชอาณาจักร ก็ในความรู้สึกรู้สึกของข้าพเจ้าที่ถามอย่างนี้หมายความว่า กรรมการผู้ซึ่งจะรักษากฎหมายข้าราชการพลเรือนนั้นหาได้มีความยุติธรรม มีนโยบายที่จะบริหารงานตามข้อที่ข้าพเจ้าถามข้อ ๑ ด้วยหรือไม่ประการหนึ่ง เพราะว่าสภาพความเป็นอยู่ของข้าราชการที่จะไปร่วมสมัครเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และกฎหมายข้าราชการพลเรือนจะเป็นไปได้ด้วยดีก็ต้องอาศัยกรรมการ ๗ นายนี้เป็นบรรทัดฐานด้วยเพื่อจะให้กฎหมายนั้นได้รับความเสมอภาคกับข้าราชการทั่วไปจึงได้ใช้ถ้อยคำถามดังกล่าวแล้วโดยย่อ ๆ กล่าวคือสภาพความเป็นอยู่ของข้าราชการซึ่งมีเงินเดือนน้อย มีครอบครัวมากนี้กล่าวโดยเฉพาะสามัญ

คราวนี้พวกวิสามัญ เช่นพวกกรรมกรชุกคินทำทางรถไฟและชุกคินทางรถไฟ ทำงานวันละ ๕๐ สตางค์ ถ้าวันใดป่วยถูกตัด แล้วก็ไม่ได้ถูกบำรุงความป่วยไข้ของเขาด้วย ความจริงข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้ามีทางที่จะถามได้ว่าท่านกรรมการผู้ทรงคุณ ๗ ท่านนี้ได้คำนึงถึงเรื่องอย่างนี้หรือเปล่านี้เป็นคำถามตามที่ข้าพเจ้าได้อภิปรายมาตั้งนั้นก็เพื่อให้สภาฯ นี้ได้เป็นที่สังเกตไว้ว่า กรรมการที่จะเข้ามาควบคุมกฎหมายข้าราชการพลเรือน ประโยชน์จะเกิดขึ้นกับข้าราชการชั้นสูง ชั้นกลาง และชั้นต่ำแค่ไหน แต่คำถามของข้าพเจ้ารู้สึกไม่เป็นที่สบใจสภาฯ หรือคณะรัฐบาล ก็ขอยุติไว้เพียงแค่นี้ และฝากความสังเกตว่า ความเดือดร้อนจะเกิดขึ้นในไม่ช้าถ้าหากว่าทางการไม่ใส่ใจคำพูดของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าพูดเพื่อก่อสร้างและรักษารัฐบาลเป็นอย่างดี จึงได้สอดถามในความคิดความเห็น ของ คณะ กรรมการนันทานเอง เพราะฉะนั้นขอให้สภาฯ นี้รับเป็นข้อสังเกตด้วย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :

ทุก ๆ คนฟังแล้ว

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ (อุบลราชธานี) : เมื่อท่านประธานอำนวยการนาวาอากาศเอกเทียน เก่งระดมยิง

เป็นการถูกต้องหรือไม่

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
ข้าพเจ้าอ่านอย่างนั้น เขาบอกว่าให้อ่าน
เป็นเทียน เก่งระดมยิง เขาเปลี่ยนแล้ว
ไม่ทราบว่าจะอย่างไร

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์
(อุบลราชธานี) : คือหนังสือที่ข้าพ
เจ้าได้รับเป็นหลวงกาจ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
ไม่ใช่เขาขอให้อ่านว่า เทียน

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์
(อุบลราชธานี) : คือหมายความว่า
คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม

- อภัยสิทธิ์
- กวดหุ้มแพร
- ราษฎรวิณหกิจ
- ทองอยู่ เอี่ยมบุญอิม
- เสกกล เจตสมมา
- พุ่มเทศ กาญจนเสริม
- ม.ล. ค้อย ชุ่มสาย
- อนุสรกรณ์
- ประสิทธิ์นรกรรม
- พงษ์ ศรีจันทร์

ตรวจแล้ว

หลวงกาจสงครามลาออกจากบรรดาศักดิ์
ใช้ใหม่ เกี่ยวกับเวลาจะประกาศเขาจะ
ประกาศเทียน เก่งระดมยิง จะไปประ-
กาศหลวงกาจไม่ได้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
เมื่อก่อนที่ข้าพเจ้าก็จะแก้ อ่านใหม่
เมื่อจะแก้ก็แก้ทีหลัง ท่านก็ถูกแล้ว
เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็น อย่างอื่นข้าพ
เจ้าถือว่าที่ประชุมนี้อนุมัติ หมคเวลาเล็ก
ประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา.

- ประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ ผู้จกรายงาน
- ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ "
- ดิน จุฑารพ "
- วิศิษฐ์ ลูกอินทร์ "
- สุรินทร์ ลีพลากร "
- เล็ก จารุณี "
- สุพันธ์ จิตรภักดิ์ "

ทองเปลว ชลภูมิ
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ป. วิเชียร ณ สงขลา
ประธานสภาผู้แทนราษฎร